КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

ШОАТТА, 6 июль, 1968 шу. № 81 (4561). Мах 2 кап.

СЕРДАЛО
(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически партеи Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1928 ШЕРА ДЕНЗ

ХАЛКЪИЙ ДОТТАГIАЛ — ВАЙ НИЗ

Историчукъ эггара хьалха къамашта юкъера гIулакхаш ниййса къоастадаьр вай мохк ба. ХIанз дерригача дунеппа къаьгга гуш да, хоаш да, социализмъ хьалашка мара тайп-тайпарча халкъашта юкъера гIулакхаш ниййса вIаштIехьдаха йиш йоацилга.

Советски Союза халкъашта юкъера ленински доттагIал Октябрьски революце хьаккхелла да. Из сийленца чакхдаьлнад халоний тохкамах, вай мехка коммунизм хьалъеча доахачъ теламий лард, вай общества ниъ хиппа дIаттеяд.

В. И. Ленина аьнвад: «Деррига мехкий халкъашта хьалхашка дийна образец а хинна латтаргба Россерча социалистически Советски республика хьокхам, хIаьта цу образеца пропагандистски, революционизирующи кареагIауеларам Iалаьмате доккхий а хургда» (Соч. гуллам, 4 изд., 26 т. агI. 407).

Сийлахь - воккхача Ленина васкеташ кхоачам а деш, хьамсарча парте, бIарга са санна, лораду вай халкъий доттагIал, шерагара шерага из дIахо дегIа а кхувл, чIоагI а ду.

Хьаьнцартьа вай лаччахьа замалахь Россе тIехьайкса йист хиина Нохч - ГIалгIайче. Цунах хиннай боккхача промышленностен юрт боахашен республика. Ленински къаман политикад хьадьиннa беркат да из. Цхьа барт бола дезал санна, республика предприятешка, колхозашка, совхозашка хьалала къахьегаш а бахаш а ба дукхача къамех бола нах. Цаьаш ди нар гIулакхаш, уйлаш, шоай низ, хьаьнъая цар дIател вай мехка коммунизм хьалъяра. Республика хIара мIинге вайча корорга халкъий доттагIалах дола дика масалаш.

Къона а Назранера «Электроинструмент» яха завод. Тайп-тайпарча къамех болча нахах латт цун барт тайна коллектив. Из завод хьалъеча хана цига ацар бола бе ховргIала моттигера кадраш. Цхьабакъда, гIалгIай кагирхой Iомабара оврцагIбаьлар эрсий специалисташ. Ленинграде, Ростове ешаш бахийтар дукха гIалгIай кагирхой. Лоацача хана цига царна Iомайир тайп-тайпа говзалаш. Вежарий санна, тIаьийнар уж цига. Дукха эрсий специалисташ болх бе хьа а баьхкар цигара Маьсаре. Iалаьмате барт тайна коллектив а хIана заводера яр.

ВIаьлла укх завода коллективаз къоастаяургванар со, йоах «Электроинструмент» литейни цеха слесара эрсечо Трифонов Бориса. Са цега къоабаьлъаь тIаийцай Назрань.

Беррига болхлоашта дукха везаш да нигара литейщик татар Гиззатулин Мабаракша. Из даим чийча да эшачунна новкъостал де. Дукхача къоначa болхлоашта дIаIомаьдй цо шийй говзал. Ишта корлача предприяте цхьанна къахьегаш хьахинний дукххача къамех йола барт тайна коллектив.

Пятилетка кхоалагIча шера дIайиица социалистически лекхараш хамал хьалха кхоачашдеш хьайоагIа Нохч - ГIалгIай химически завода коллектив. КарагIдуйлача толамий хьаст ба цига къахьегача тайп - тайпарча къамех болча наха юкъера доттагIал. Завода партийни организаце даим йоаккхо а дукхача къамех латтача коллективашта юкъе барт чIоагIбара. Цига хьеж - каста вIашагIхьаь хал...

къашта юкъерча доттагIаленна хетаць сайренаш, ишта кхыйола мероприятеш.

— Сакъердаме вIашагIкхетар хилар укх деношка Ведара районе. Цига хьоашалгIа баьхкабар Дагестански АССР — Ботлихски районера къахьегамхой. Дукхача хана дена чIоагIа шайла доттагIал леладу цу шин районерча къахьегамхоша. Цо царна новкъостал ду бахар дIа-юха дикагIа довза, толамаш сондаха, дикадар дIа-юха эца, ишта кхы а.

Укх деношка Грозне хилар КъилбаседA республикай кагирхой доттагIален фестиваль. Из хетаьдар ВЛКСМ 50 шу дизара.

Цу тайпара масалаш кхы дукха а доаладе йиш я. Республике цхьалкха моттиг яц къахьегаш тайп - тайпарча къамех бола нах боацаш. Маьлха вIанараша санна кIоахал телаш, вахаф хоздеш, лах бIаьхий беш, сийрда кхоане бахьан лоаттабеча къовсаме дегаш урауртелеш да вай къамашта юкъера доттагIал. Цун лард я советски патриотизм, пролетарски интернационализм. Вай вахара са хиина хIаттад Советски Союза халкъашта юкъера доттагIал. Цхьабакъда, из ишта хиларах тоъам баь Iе йиш яц. ХIара денна терко е еза къаьмий доттагIал чIоагIдара, из дIахо деIаккхувлара. Буржуазни пропаганда шийна могар ку вай мехка халкъашта юкъерча доттагIалах во дар адара, цун лавз мелъара.

Партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш локкарийла я хIара коллектива юкъе хаьм болх бе доттагIал чIоагIдеш. ХIаьа сага дIахайта лева. Ленински доттагIала ниъ сенах латт, из мичара хьахагIа. ДукхагIа вIашагIхехка еза халкъий доттагIала хетаьль тематически сайренаш, доттагIлен фестиваляш. Дукха хила хIаммаш карагIдаргва «Знание» ахача общества организацешта. Къахьегамхоашта хьалхашка еша еза халкъий ленински доттагIал кIоарга хьагойташ йола лекцеш. Доккхий лекхараш латт культуро, искусства учрежденешта хьалхашка а. Республика яздархоша, композитораш лекхарийла ба халкъий доттагIал дувцаш йола произведенеш кхолла. Боккхача лоархIаме а вошал долча республике дIа-юха а ухаш вай театраша эш йола гастролеш.

Парте райкомий бюро заседанешка, юкхьанцарча партийни организацей собранешка хувца уттаде деза халкъий доттагIал лагIаккхувлара дешаш.

— Дукххача къамех латтача советски халкъа доттагIали барт цхьоагIон чIоагIделга, социалистически мехкий вежарашка долча халкъашцара, деррига дунен коммунистически партешцарен къахьегамхошцарен цун бувзамаш дегIаккхувлилга Советски Союза Коммунистически парте лоархIамегIара лекхар хила а хиннад, да а да, хург а да, — аьннад Л. И. Брежнева КПСС XXIII-ча съезде яьча доклада тIа.

Парте указанеш зарде а лувцаш деннa терко е еза халкъий доттагIал чIоагIдара, дегIаккхувлара. Коммунизм хьалъяра вай доахача толамий охьа а хиларaх. Советски Союза халкъий ленински доттагIал.

Ухх денoшка чуйнина доьккар кийчаш ба Грозненски района «Ермоловски» совхоза цхьоалгIий делене механизаторий. Деана шай нормаш тIеххоачашъю доьккха опыт болча механизатора Макалов Хасан-Хама.

СУРТА ТIА: Х. Макалов агрегат йол хьокха а.

Я. Цуева сурт.

УКРАИНА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТАГА

Украина Коммунистически парти — сийлахь-йоккхача ленински парте деналера отряд вIашагIъеллачор цун Хьалхара съезд хьайийллачен дийнахьа денз 50 шу дизар чIоагIа дакъала душ Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето Украина коммунисташка, деррига украински халкъага.

В. И. Ленинен вай парте Центральни Комитетен кулгалла вIашагIъеллача Украина коммунистически парто ах бIаь шера хьабенаб къовсамен коталоний сийлахьа никъ. Россе революционни пролетариатацен ахархошцен цхьан мугIаре а латташ царизманеи капитализманен духьала къовсам лоаттабьб. Сийлахь-йоккхача Октябрьски революцена карагIдаьннараш граждански тIом лаьттача шерашка кхыча мехкий интервентеха чурча контрреволюцехи лорадаьа большевистски организацеш керте лаьттача Украина къахьегамхоша. Эрсий, украински пролетариат, вай Даьхен беррига къахьегамхой вежарий санна кхотайена. революционни уйлаш цаIаш йолаш хилар хоадамбеллаш дола дакъа лецар царна социальни къамаш кортамукъале йоаккхача.

Социализм хьалъяра накъа тIа эттача украински халкъага советски халкъий дезаль юкъе бокъонца йола парагIато, къаман социалистически лачахьалкхад кхаьчад, цIаккха а цa хинначa тайпара чIоагIа айлий экономика, тоалвй культура.

Ленински къамий политикапа тешаме болча Украина коммунисташа боккха болх баьб вай социалистически Даьхен деррига халкъашцара украински халкъа доттагIали вежарий цхьоагIон чIоагIъяра. интернационализма идеи котъяхара.

КПСС генеральни никъ чакх а боахаш, Украина партийни организацеша деррагIо къовсам лоаттабаьб троцкисташта, аьттехьарча оппортунисташта, национал-уклонисташта, кхыча антиленински группировкашта духьала, парте цхьоагIо, марксизма-ленинизма цIенал лора а еш.

Советски пачхьалкхе дегIаувзача ерригача этапашка мехка индустриализаци яра, юрта баьхама коллективизаци яра, социалистически культура лакхъяра ленински политика лекхараш кхоачашдеча КПСС Центральни Комитета тешаме оагIув хинаб Украина Коммунистически парти. Коммунистически авангардо кулгалдеш болча Украина къахьегамхоша, эрсийн вай мехка кхыча вежарашка доттен халкъий новкъосталца чIоагIа дегIабена юрта боахам. хьалха латта Iилмен культурен а йолаш йола ниэ бола индустриальни социалистически республика а яь хIаьттавай Украински ССР.

Сийлахь-боккха Дай-мехка тIом лаьттача баьсечашерашка СССР деррига халкъашна оагIув оагIов а теха украински халкъ турпал санна дийтар ковстагIчох, локкха дакъа лаьцар по германски фашизм эша а яь котало яккхара юкъарча гIулакха юкъе. ХIаьта цу халача къовсаме цIаккха а юха на боадаш халкъа хьалха лаьттаб коммунисташ.

Болхлой класса, колхозни ахархой, интеллигенце къахьегама энтузиазмо, вай мехка ерригача республикашка вежарашка оагIув хьаллацарах Советски Украина йиш хиннай тIемо бохабаь боахам лоацача хана юхаметтаоттабе а экономически культурен айеча кийна толамаш хаха а.

Шин миллион совгIа болча Украина коммунистий отрядо тахан республика болхлой, юрта боахама къахьегамхой интеллигенце творчески хьинар тIадеозалу КПСС XXIII съезда решенеш толаме кхоачашъяра. общественни производства эффективность дIахо лакхъяра, халкъа боахам дегIабара тхе шера кхан халкъа хьалха кхоачашъяра, наха юкъера идейно-политически болх чIоагIбара. В. И. Ленин ваьча дийнахьа дена 100 шу дизара даха доагIача тайпара накъалха хийчо доа.

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитет чIоагIа дог тийша я Украина Коммунистически парте Украински ССР къахьегамхой дIахо а ерригача вошх совзии республикай халкъий йохаоагIовача вежарий цхьоагIоне сийлахь-воккхача Ленина хьахьекхача новкъа бIубенна бугаргхилавах. коммунизм хьалъяра гIулакха тIехь вордa кхы а боккхагIа кеталоаш бокхаргхилавах.

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТ.

ДЕРРИГА ХЬИНАР — КХАШКАРЧА БАЛХАШТА!

МЕХАНИЗАТОРАША САЛОIАЧА ХАНА

Комбайнаша гIоттабаьча IажагIча бессача дема доах эттар кхашка. Уж дема моркаш йохас могаргдолаш бац хьокха мух. ДIайха ди да.

ХIаьта Iы дола моттиг лаха йиш яц. Илаташ чуэнача хана массехана ахийташ Iаламо ишта коза денош. Жаткана тIехьалусача мукха лоацача касарга юхахьеж Березин Вячеслав. Атта комбайна «бага» гIоргдолаш дац на. Дика хьийкъаб мукх.

Шоайла ихь делае, хьинаре, сутара цхьахета Iаьна ба цу вай юкъчара Сунжерча Кирова цIерагIча колхоза Буравлева бригадера механизатораш. Районе цIи хоза я из коллектив. Бригадира наьиха тIа Ленина орден къег.

Маах делкъийга кхаьчаб. Кха бисте агIача листача гаьнашта юкъера хьаеттал бориш хьаж. КIунс санна шера хIама хIал а тесса кIай пхьегIаш Iо а оттаяь механизатораш хьабахкарга хьежаш багIа поварош Галохина Валокиш Пулкина Зоян.

Гов механизатораш. ХьалхагIа агрегат соцае лаш цхьаннена а. ХIаьта а меца хилча белам бов.

Цига цa хиннача ховргдал дика болд а баь Iохайча кхай тIа дуьа хIама мел чам болаш хул.

Цул тIехьагIа кIезига сиййача баьц тIа дIахаьнар а баьнна цхьаьцца бегаш бе балабелар механизатораш. Визача велавала а, сакъерда а дикагIа дог ма доагIий.

Цу хана гаьна йоаккаш аккардеона йиш хезар царна. Из ар колхоза агитбригада. Сиха лехар артисташа моашта моттиг. Маркьинг санна кхест колхоза пхьар цыган Яненко Григорий. Механизатораш гIадбаха тIоарраш детт. Дукха ха я Григоре халхар царна довза, хIаьта а тахан санна хоза хийттадац царна цун хелхар. ЛаьрххIа кийчченнавар из кхай тIа водаш.

Гаьнна хоз машинистка Загидова Валий зовне даз.

Тракторист Бабенко Геннадий сийсара лаьтта оахаш хиннав. ХIаьта а цо наб ца яьлла, са ца лелаьга гуш дац. Меллашха «белхабу цо гитара, бIаргаш доаг. кадай уд пIелгаш мерзаш тIа гIолла.

Агитбригаша кулгалхочо Урожаев Алексейна хов механизатораша юкъе хьалха латтар малав. Царна хетаь я къахьунихх цхьайола новераш. Березин Вячеслава селхан 25 гектара тIа хьекха Iобиллаб мукх. Норма 12,5 га я. Тахан а я цун агрегат массадел а хьалха. Из вулнаш а колхоза артистарэ Тоачча алапаина дз а яь хьаттеха къахьегамие листок.

Ишта сакъердаме дIайихьар комбайнераша уж мипоташ, цхьайолча клубашка сахьата эцаргбоаца сакъердам хилар царна кхай тIа.

Ший лекхар довзаш, кхашка боахкарашта сентердам хургболча гайпара шоай репертуар вIаштIехьйоахаш а колхоза 8 саг чувоагIа агитколлективе. Дукха ха яц из вIашагIъелла — кхо бутт. ХьадхагIа пьеса яр сцена: сийг лотабе хов сарг вацар. Урожаев Алексей хьатIаьеча хуппаленнад гIулакхаш. Цуннa хов къойа таланташ даха. вIашагIтоха.

Илаташ чуэца долалолча дено бархIаьаш кхашка хиннай агитбригада. СалоIийт цар илат чуэцаш боахкарашка.

Концерт а отталийя дIаболцан артисташ кхай тIара. Бригадашка хьокхамо агитаци эргайоаккхаш, керда лозунгаш ядеш, пенгазеташ араяхаш, новкъостал деш хул уж. Из дир цар цу дийнахь шоай хиннача Буравлева Виктора бригаде а.

М. КАРАЕВ.

ХА ТУЛИЙТ

Мукх бийнача кхашка юкъе ул «Красноармейский» совхоза шоллагIча отделене Габаров Тожа кулгалдеча тракторно-полеводчески бригада стан. Делкъея тIехьа шоллагIа сахьат долаеена за яр. Хьокхаммий доска тIа хьалхарча дийнахьа баьча балха хьокхамаш дIаяздеш воал Тожа, цун гаьна болцаш сийнача баь тIа шахматех ловзаш багIа механизатораш.

— Механизатораша селхан баь болх дIаязбе ца кхуэш висавар со, — йоах Тожe. Механизатораша кхьа дIахьежаш латтача сона де дагадеха хаттар кхетадича санна тIатехар цу:

— Тахан салаIа делкъйна сахьат даьлча мара долаеналлар тхо. цул духьа хIама дика баьннечул тIехьагIа шоай йисача кана шахматех ловзаш ба ираш. СелоIаш ца хилча атта дац болх бе.

Механизатораша къамаьл лоа на хилар. Йиш яц даьссача къамаьлашта ха йоле. аьлча санне, шоай ка бoаллаше а шоатта кхай тIа латтача комбайнашкахьа болабелар уж. Тупш лер кхаш леладераш шоашта дача гIулакхи дьаза хилар.

Дика гIулакх да-кх механизатораш шоай йовкхо еш хилар кхетадеш хилла. Цига хьежжа мара лакха хилe йиш яц цар къахьегама оасарле...

Тиъль пхелагIал июне болабенна шоллагIча отделене кхаш лелалераш мукх чуэца. Цу дийнахьа дена хIара механизатора беч балхe бюллетенаш уттее даьрхIадаш укказа. Хьалхарча кхаь дийнахьа уттe а яй уж. Со хьежар 26-ча, 27-ча, 29-ча июне арайаьннача бюллетенешка. Цар тIа дIаяздаьраш Iа яхе дог гIоздохаш дацар. Цу кхаь дийнахьа отделене кхашка болх беш линий яхьайтта комбайн. «Гехинский» совхозера гIонна йоалляьраш а йолаш. Цу цхьайтта комбайнера цхьаннe а мукх чуэцача смении задани кхоачашъяьнар 26-ча июне. Дандаев Салмугара дIайийкхача. Геттара во болх баьбар Бембулатов ТIурас. Цу дийнахьа 3,6 гектара тIара мара мукх чуйнца бьанар цо. Цун бехкаш чу ца эша бисар 26-ча июне 6,4 гектара тIара мукх (смении задани итт гектар я). Кхы дикагIа дацар ТIурий хьокхамаш 27-чен 28-чен деношке а. Цу шиъне а дийнахьа ТIурус хьокха мукх 9,4 гектар мара хиланзар. Цунна тIадиса леккхe 10,6 гектар я.

«Шоатта йодаp гаьна воал», яха кица кIоарга маIан долаш дале а мукх чуйнцабаллалла кIезига-дукха тоха бала бедаe механизатораш. Харпашка кхетадаьд мот сона укказа из кица.

Ший новкъостал дуйна кхалха вaп механизатор кош. Моллаев. Цу кхаь дийнахьа 17,6 гектара тIара мукх хьекхаб цо — 12,6 гектар тIаийсай цунна а. Уж санна комбайнераш кхы а ба отделене.

— ХIанад комбайнерий хьокхамаш ишта лохa? — дет аз Тожага.

— Тха бехках ниiсденна гIулакх дац, зогIаш болх байтац, — йоах цо.

Со-и цок гийта дIагIоргаголаш а бар. Цхьабакъда цу аз дийнача кхах дийнахьа комбайнера Дандаев Салаьму баьча балха итогашка хьежача, кIезига-дукха шекаьлар. Цу кхаь дийнахьа шийй смении задание совгIа 9,5 гектара тIара мукх хьеккаб цо. Долче цу аз дувцача кхаь дийнахьа укказа болх баьча цхьайтта комбайнa шоай чуэна бозача 330 гектар мукх кхах 215,4 гектар мара чуйнна ца хилара беке догIа дац. Цул тIехьагIа болх миштa баьб ха йиш яц. хIана аьлча тIехьарча кхаь дийнахьа механизатораша баьча балха бюллетенаш хилар.

Бригада кхаш лелалераш боккхий беш гIулакх да. шоаш гIулакх дийца леладаь мукх цар дика хьуакъьабяр. ХIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 26 центнер кхат чудахь механизатораша. ХIаьта план-м 19 центнер мара ацар. ТIанийцача лекхаред а кхо центнер лукхагIа ба из. Габаров Тожий бригадера беррига мукх 540 гектара я. 10 дийнахьа чуйнцар 440 гектар я. Сухалбе беза кхаш лелалераш бIаь гектара тIа хIана а чуэцанза бола мукх чубара.

Боккхача лоархIаме да мукх зерда боалаше а кхаш чах цIен е дар алар я. Мукх хиннача кхашка гуракха дув илат дувргдолаш да боиге де. Дале а, леларa кхила йиш яц — сихе аргIаш зе деза чах. ХIаьта бригаде 170 гектара тIарча чай кара аргIаш даьдац.

Ишта де хIанз бригада къахкa этта къахьегама сурт.

М.-Р. ПЛИЕВ.

ГАМАЛЬ АБДЕЛЬ НАСЕР МОСКВЕ КХАЧАР

КПСС ЦК-ас, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, Советски правительства вийха вена ВIашагIкхийттача Iарбий Республика Президент, Iарбий социалистически союза Председатель Гамаль Абдель Насер официальни визитагIа 4 июле Москве кхаьчав.

Внуковски аэродроме везача хьаьша накъабехк бар Л. И. Брежнев, А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, Н. В. Подгорный, Ю. В. Андропов, Б. Н. Пономарев, кхыбола официальни нах.

(ТАСС).

БОЛХ ЭСАЛА ЛЕЛ

Пятилетка кхоалагIча шера доккхий лекхараш тIаийцад Ачхой-Мартана района «Орджоникидзевский» совхоза кхаш сомий бешамаш лелаераша. ХIапа гурахьа дийна илаташ чуэнача хана сомийн баьпалдарийн бешамашка а балхаш сихденна ха я.

Укх деношка гурахь дийна илат чуэцара болх совхозе нийсата вIаштIехьбаьккхаб хьожаш хилар тха рейдови бригада. Ер иттлагIа ди да совхозе илат чуэца болабенна. Цхьабакъда хьакха хезачох хIана а ах мара хьакха дац.

Илат хьакха за хьатIакхачале совхоза кулгалхоша, партийни профсоюзни организацеша илат чуэцара график оттальар, механизаторий къахьегамира безам совбоаккхаргболаш мероприятеш белгальяр. Цхьабакъда график кхоачашъяц. ХIаьта илат чуэцаш болча механизатораштa е премеш а е карара кара тела вымпел а еннаю.

Илат чуэнача хана боккхача лоархIаме да хIара минетах пайда эцар. Укхаза гIулакх доацаш комбайнаш кхай тIара кхай тIа хехк. ХIаьта бийсана центральни усадьбе хьаихуал. Тхо хиннача дийнахьа цхьайтта гектар мара доацача кхай тIа хьакха ула кIа хьалъяна ши комбайн оттальар. Цу вIаьагIача кIаьла тIа дIа-хьа хьовза моттиг йоацаш лелар комбайнаш. Велгале деза цхьаькха а: квадратни кетера тIа цхьа ка кхийтача а гектара тIара пунташ эшалуга укхазарча кулгалхоашта анцденна хилар. Дукха каваш дуc комбайно хьал ца эцаш. Цул совгIа йоккхача хана хьа ца хилеш мисa а дукха каваш ю.

Цу гIулакхе совлем къахьегар дIадех. ХIанз нах оттабе беза Iе, дужаль улла кIа марсаьца хьакха.

Илат чуэнара балхаш комплекс дац. Мукъадьнинa лаьттан алап, кхоачамболеш тракторащ яц кхаш. Совхозе бархI гусеничин трактор я. Царех пхиъ мара болх беш яц. Болх беш араш а сомий бешамаша я. Хьалхе де дезаш хинна балхаш дIапзадца ца дегеадаьд. ХIаьта сом а кхачаш латт. Гаьнашта юкъерча йоакъашка йоархI лаьнай. Дискоаши яь из дIа ца яьккхача хала хургда сом чуэца.

Хиннахьа уйла е еза совхоза кулгалхоша цу гIулакха.

ТIехьа ца тетташ, сохка санна Сунженски МРО-ра тракторащ ййиха гурахьа дийнача илатах мукъадьнина лаьтта доха ца долийташ аха деза.

Кхачан гIулакх вIаштIехьдаьккхадац укхаза. Механизатораша шоай пIагIара кхухь кхача. ХIаьта совхоза усадьбе йоаккха дика столови я.

«Сердало» газета рейдови бригада: М. ВАХИДОВ — комбайнер, А. САЛГИРАЕВ — механизатор, Т. АРЧАКОВ — тха сотрудник.

ХIара денна 140—150 процент кхоачаьъю шоай нормаш Грозненски ремонтно-механически завода мехкдаьтта оборудованена ремонт еча участка слесараша ии. Хажиева, Грачева ахьчар.

Цар чIоагIа раьза а болаш шоай опыт дIалу Грозненски мехкдаьтта техникумера цига практике хьажаваьча вьетнамка Нгуен-Ван-Дама.

СУРТА ТIА: болх беш ба Л. Хажиев, Нгуен-Ван-Дам, И. Грачев.

М. Плиева сурт.

ВНР ПАРТИЙНО-ПРАВИТЕЛЬСТВЕННИ ДЕЛЕГАЦИ СОВЕТСКИ СОЮЗЕ ХИЛАРАХ ЙОЛА КОММЮНИКЕ

КПСС ЦК-аси Советски правительстван йийха официальни доттагIала визитагIа ена 27 июне денз 4 июле кхаччалца Советски Союзе хиннай, йоах тIайийцача коммюнике тIа, ВСРП ЦК Хьалхара секретарь Янош Кадар керте вола Венгерски Халкъа Республика партийно-правительственни делегаци.

Венгерски партийно-правительственни делегаци Москве хиларал совгIа Волгограде а Таллине а хиннай.

Советски халкъа вахар теркалдеш хиннача венгерски делегаце лакха мах бир коммунистически общество хьалъеча советски къахьегамхоша ваьхача толамий а венгерски халкъаца цIенача дег тIара уйлаш хилара а. Массанахьа а хьоашал деш, безаме, дег тIара тIаийцаб вежарашка долча венгерски халкъа викалаш.

Вежарий доттагIален дIа-хьа дувцар дизза кхеталенан хьалашка чакхъьина переговораш хилар шин мехка партейи правительствойи кулгалхошта юкъе. Переговораш йолча хана дийцача деррига дешашта бIазд барт вIаштIехьбаьлар.

Советски оагIонгахьара переговорашка дакъа лаьцар КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева, КПСС ЦК Политбюро члена, СССР Министрий Совета Председатела А. Н. Косыгина, КПСС ЦК Политбюро члена, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Н. В. Подгорне, КПСС ЦК Политбюро члена, РСФСР Министрий Совета Председатела Г. И. Воронова, КПСС ЦК секретара Б. Ф. Батушева, КПСС ЦК членаша, СССР Министрий Совета Председатела заместитела М. А. Лесечкос, СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий Министра А. А. Громыкос, Венгерски Халкъа Республикерча Советски Союза посола Ф. Е. Титова.

Венгерски оагIонгахьара переговорашка дакъа лаьцар Венгерски социалистически болхлой парте ЦК Хьалхарча секретара Янош Кадара, ВСРП ЦК Политбюро члена, Венгерски революционни болхлой-ахархой правительства Председатела Еве Фока, ВСРП ЦК секретарь Дьердь Ацела, ВСРП ЦК членаша, Венгерски революционни болхлой-ахархой правительства Председатела заместитела Матиаш Тимара, ВНР кхыча мехкашцарча гIулакхий министра Янош Петера, Советски Союзерча Венгерски Халкъа Республика посола Йожеф Сипка.

Делегацеша вIаши хоам бир, йоах дIахо коммюнике тIа, СССР-ни ВНР-ни коммунизм социализм хьалъяра делина хьаьъехьа, шин мохк йола дегIаахара лоархIамегIа долча дешай хьакъехьа.

ЧIоагIа раьза а хиина бахьъир, КПСС XXIII съездо ВСРП IX съездо хьалхашка оттаяь лекхарш толаме кхоачашъяро шинне а мехка экономика, Iилма, культура дIахо айъяла Iалашдеш хилар, хоаy леладара формаши методаши вугайоахаш теаяра, производства эффективность лакхъяра, къахьегамхой торо тоаяра, социалистически общественни отношенеш дIахо дегIайоалара, социалистически демократе шерача торенех бизза кхарагIа пайда эцара новкъостал деш хилар.

(Постоянная 3-ча оагIо тIа).

ПАРТИЙНИ ВАХАР

Коммуниста хьинар

Партийни организаце доадхIаметIарча гIуллакхех цаI да коммунистий хьинар лакхдар.

Из-м кхетадеш а да, партийни организаце коллективана къахьегамхошна шоай общественни декхар дархIара еш йола вайнии коммуниста гIуллакхашка, цо беча балхага, производстверчеи цIагIарчеи цун оамалашка хьежжа хург ма яйи. Коммуниста хьинар — из да общественно-политически вахарцара, ерригача партена хьалхашка латтача декхарашкара цун гIуллакхаш хьахьоиlаш доль книга.

XIX-ча Московски городской коммунистий конференце ше къамаьл деш Л. И. Брежнева белгалдаьккхар, «хIара коммуниста хьалхара бехктоххаме парти йолаш санна, партена хьалхара бехктоххаме хIара коммунист а хилар. Из Iалаьмате боккха доарлIам болаш гIуллакх да. Коммунистически партие уйла цаI йолий парти хиница цa Iеш, гIуллакхаш цхьана чакхдоахарий парти а я. ХIаьта цхьан бартаца гIуллакхаш чакхдоахалургдаш парте беррагача члений чIоагIа, саьхетаме дисциплина йолча, хьинари бехктоххами дала долча хьаланиа мара».

ХIана къаьстта доадхIаме да парте решенеш кхоачашъяра хьалхара бехктоххаме йола, цIавкха а хIаьд да лоаш парте идеаш кхайкаергйола. Коллективана хьалхашка отталаь декхараш кхоачашдела вIаштIехьдоаккхаргдола парте хIинаре бIухо хургйолаш хIара коммунист хьалхьевав.

Колхозий экономика айергйола мероприятеш чакхйоахаргаа —Ведана района ерригача партийни организаце уйла тIайохийташ йолча кертторча проблемаех цаI я. Парте XXIII съезда, КПСС ЦК мартовски (1965 шера) Пленума решенешка хьежжа кийчъяь а чакхйоахаш а я колхозаш тIехьаюсилга дIадаккха, цар экономика чIоагIъе, доходаши рентабельности даккхе йиш хулийташ йола мероприятеш. Цудухьа шоай накъаца да колхозий, «Сельхозтехника» объединене юкхъанпарчий партийни организацена коммунисташта кхетам балара, производствера цар хьинари авангарди доархIаме лакхбара чIоагIа йоахоеш хилар.

Массаза а партийни собранешка лаувагI коммунистий отчетовка, хьайнца решенеш кхоачашъяра ледамах, массово-политически балха юкъе коммунистана довзача дакъах, тIадеха партийни гIуллакхаш кхоачашдарах, уставни декхараш кхоачашдарах йолча информацешка.

Масала, укх шера бIаьсташ юкъе Орджоникидзе цIерагIча колхоза партийни организаце цхьан партийни собрание ладийгIар шийн балха а деранна а, дезаьа а хьалхара шийн новкъостанта хьалхашка жон лоаш хиннача коммуниста. колхоза агронома нов. Газиев Аьмада отчетага. Коммунистах Газиевх мел доаккха дика гIуллакхаш белгал а даьха, новкъостана цIенхаштта бехк баьккхар кулах —йолхозий къахьегама учет йе лелаю бригадашка, тхьамка дIадергIа кеза ха тулайт, дукха кхоачамбоацараш да механизаторий балха тIа. хIаьта агроном царна шаиво а бIа лед, лекцеши докладаши кIезига я колхозхошта. нов. Газиев шай сеергаца каст-каста хилаш клубе а кинотеатре. и. кх. дI.

Вайъхо аьлча, коммуниста А. Газиевна пайда ца боалаш йоийзар отчет, парторганизацерча новкъостаца аьча критико дукхача хIамаех деттаеар, дукха хIамаш хьалхадаьхар.

Ала безам ба, партийни организацеша идейни боарам лаккхбара хьалхара коммунистанара дизза жон долаш хилар: цар коммунисташ дешара юкъеоара, лекци, доклад отчае шоашта ковргйолаш уж кийчбара чIоагIа къахьегаш.

Дукха ха йоацаш «Парте XXIII-ча съездах КПСС ЦК апрельски Пленумой решенешка хьежжа коммунисташта идейни кхетам баларен райна къахьегамхошта юкъе беш бола политически боах чIоагIбарех хьакъехьара» дош дуацаш КПСС райкома пленум хилар тхаьнига. КПСС райкома секретара нов. Р. А. Ахматукаевас аьта докладах лаьца хилача прениешка къамаьлаш даьча новкъосташа белгалдаьхар беррагача массово-политически балха тIа коммунистий хьинар айдара чакхдаланза дергдоаца гIуллакхаш.

Ленина цIерагIча колхоза партийни организацена юкъевоагIа 40 сов гIа коммунист. цига секретарь ва хьона, хьинар дола боахло нов. С. Малаев. Юкъьаица хетадора, опыт ца хилаво пунах аиза вола юртарча коммунистий кулгалко хилийташ аьнна. ТIаьтIа болх беш шу даьннад, хIаьта колхозни парторганизаце секретарь хIана КПСС ЦК-ча Лаккхехьарча партийни школа заочник а коллективо сий деши доахIавии вола боахло д ва. Укхаза еррига къайле латт коммуниста нов. Малаевна, коммунистий хьинар айле. шоашта тIадилла гIулакх кхоачашдергдолаш цар дисциплина даккхе хадах.

Масала, районе эттара тIехьайисарех йолаш дуккха ха хьахкар колхоза жа леладеча ферма, дола цоа Iоахарий хьахилара, жа дебара, дулхи тхаи тIаккхетара хьоккхамаш.

Партбюроси колхоза правленеи из участок дIаелар коммунистага, опыт йолча организаторага, жа Iуй шийна гопахьа кхотабе хайнача нов. З. Пашаевга, цудухьа укх шерре а дикка тоабала болабеннаб ферма болх. Цхьаккха устагIа ца къастийташ, хIара 100 жийна тIехьа 86 Iахьар хьалкхебаьб колхозо. хIаьта дика болх баоах Къахьегама Цечa Байракха орден енача воккхагIа волча жа Iуно Дибиров Махьмада 123 Iахьар кхебаьб хIара 100 жийна тIехьа.

Колхоза парторганизаце чIоагIа сий деш я йоккхагIа йола доакад, КПСС член Сидиева Заргани. Хьинаре коммунист кхоачамбалашкарнцеи гIалатамцеи малаа боаллаш я. хIаьта принципиальни хул партбюро е партийни собрание решенеш кхоачашъе езаш хилча. КПСС обкома член. республика Лакхехьарча Совета депутат, цун Президиума член йола нов. Сидиева района, хьайбаш леладерий хьалхарча мугIарашка латт. сийленца кхоачалу цо пятилетка кхоалагIча шера тIаьйна социалистически декхараш.

Колхоза производстве хьинаре дакъа доацаш, шоашкара хьоккхам телаш бола коммунисташ кхы а бунна йиш я — царех ва бригадир Садулаев Гилани, агроном Телипов Сайд-Мохьмад, мугIарера колхозой Абдулаев Имран, Габашев Баудин, кхыбараш.

Цхьабакъа парторганизаце учете латташ ба «дакъе боаца», атта бола заха гIерташ бола коммунисташ а. Масала, «легIа могаш ца хилара» колхоза бригадира балхах доархIаваьваш КПСС член нов. Мусостов, хIаьта КПСС членаш бола Анаев, Устарханов втта болх лехаш ба.

Гучох, колхоза экономика айара декхар кхоачашдаьза даргдоана ха тIаатгача моттиге хIара коммуниста шийн хьинари знанеши йиза хьахькхаргйолаш дола гIулакх де мог партбюроси цун секретара нов. Малаевон.

ГIалат хургдар, нагахьа санна бIаьччача парторганизаце шоай партийни декхараш диза кхоачаш ца деш массеха коммунист вир дхаш, из дикха хIама лап аьна хийтача. Ужха моргаш ца оаза битача дисциплаика мел дар. еррiгача парторганизаце хьинар айалу.

КПСС райкомо укх тIехьарча хана цIенхаштта уйла тIайохийт Уставо тIазожаль декхараш, партийни собранеша ль решенеш, партийни поручениеш коммунистана кхоачашъяра дешашта. Партийни собранешка хан-ханаьа ладувгI КПСС Уставо дIадехараш коммунистана кхоачашдарах долча зелашка. Кхетадеш за, уж лешаш дувцилга гIалаташ дерашхьалучабахара Iаъ ца Iеш, долаш дараш дIадахара, Уставо дIадехараш дIахо телха ца дайтара йош хилар. Из хьахьокхаш дола масал доалале мегаргда Карл Маркса цIерагIча колхоза парторганизаце практикашара. Вуваина отделене болхло. коммунист А. Халадов партбюрос кхар дош. шийн идейно-политически боарам лаккхбеш ваьар, дош ца кетачох деладора цо шийна тIадехка партийни гIуллакхаш. дIазацар шийна ль хьехар. Пулуххьа из партера дIаваьккхар. хIаьта парторганизаце решени КПСС райкомо чIоагIйир. Уж тайпа коммунисташ партена эшаш бац.

Колхозий экономика айяра дош къоастадеча къаьстта доархIаме моттиг дIалоац «Сельхозтехника» районни объединене. Цудухьа цун партийни организаце (секретарь нов. Р. Будаев) коммунистий а ерригача коллектива а теркам юртбоахама балхаш дикагIа йолча агротехнически ханашка чакхдахара тIаберзабу, царга балха результаташта кIоаргга анализ айт. ерригача культурай хьувкьам лаккхабара оарцагIйоах коллектив. Уж дерригa гIуллакхаш чакхдахар бахьан долаш да пятилетка кхоалагIча шера хьувкьам чуацара укхаза дика кийчо яр. ялат ца доадеш чуйаш хилар. Коммунисташ комбайнераш Закаев Шайхи, Шанпов Авган, Абдулазимов Вахид яхье баьннарий хьалхарча мугIарашка латт. механизаторашта хьокхам тел.

Партийни организаце, партбюрос дани йоакхо ю хIара коммунист нахаца бувзам болаш хилийтара. къахьегамга гIоллорча шийн новкъостанта шийн хьокхамца цо дикка вхьани ярa. цийна тIадехка партийни гIуллакхаши практически декхараши кхоачашдергйолаш коммуниста кхетам балара.

ХIара шера хьоккхамаш даккху Орджоникидзе цIерагIча колхоза кертторча зоотехника коммуниста Агамерзоев Мусаси цо кулгаллеча шурий-товарни ферма коллективос. Укх шера а хьалхара моттиг чIоагIа лаьцай цу ферма — ханал хьалха кхоачашъяьй пачхаьлкхенга хьайбай продукташ йоккхара план. колхоза доахан кхоабараша эггара дукхагIа дуах тIаккхетайташ доамаи даьгIенашка довжахаьча доахана. Iаьсий леладеш йолча. коммунистически къахьегама ударника, парте член нов. Абдурахманова Табарака цхьаьнкх ца къастийташ хьалкхедаьа 60 сорагIа Iаса. Уж тайпа масалаш доалале йиш я хьыча колхозашкара а.

ГIулакха аьтту балга, отталь планаш кхоачашъелга къахьегача нахьа, эггара хьалхарча аргIанна коммунистий болх дика вIаштIехьбаьнна а хьинар лакха а хиларах тийна да. Юрта боахам лергIабоалабаре тайп-тайпара дукхъа дукхалнаш хьалхашка латташ. лаьттанарча балхашкара лакха доходаш кхара климатически хьаллаца чIоагIа новкъарле еш йолча лоамий халача хьалашка коммунистий минимайтагIа цIенхаштта къовсам лоаттабу лакха доход йола культураш— тхьамкеи новрий борщи лелабара. Уж культураш укх шера дукхагIа лIайийнай. цар хьувкъам дика хургболаш ба. Цу гIулакхо юкъе кхаьетта доккха дакъа лаьцаа тха дикагIа болча тхьамка лелаьераша коммунисташа Радуев Унайса, Дадаев Билана, Музалаев Эрааша, дуккхача кхычар.

Парте районни комитет дог тийша я шоай гIулакх довзаш, хьинар долаш бола коммунисташ дукхагIа ше хул. еррига партийни организацеша болашагIа хургхиларах. района къахьегамхошта хьалхашка отталь декхараш кхоачашдара цо влиянни чIоагIагIа ерг хиларах.

Из хьахьокх районе латтача гIуллакхаша. Района къахьогамхоша ханал хьалха кхоачашъяьй пачхаьлкхенга дулх, шура, тха, фуаш кхоачара ах шера план. Толамe лел ца бола ялаташ чуаацилгеи тхьамкийна, беона, хьажкIаштa, кхыча культурашта гIулакх делгеи. Хьинаре къовсам лоаттабу колхозий экономика айара.

Коммунистий хьинари шоашта тIадиллача гIулакхи хьалхара массово-политически бола вIаштIехьбаккхара хьалхара цар бехктоххами лакх а беш. ваха керда толачаш довзаргла къахьегаме, пятилетка эзланей ханал хьалха кхоачашъяраш сийлахьча юбилейна — В. И. Ленин ваьча дийнахьа лена 100 дизара дикха доагIача тайпара накъадахарaш дерригача халкъо леладеча социалистически яхье.

С.-Э. ИБРИЕВ,
КПСС Ведана райкомо хьалхара секретарь.

«АГИТАТОРА БЛОКНОТА» АРГIАНАРА НОМЕР

Кепа а теха араьдьнад КПСС Нохч - ГIалгIай обкома пропагандаи агитацеи отдела аргIанара № 13 йола «Агитатора блокнот».

«Коммунистически болхдойи партой дуней халкъашта юкъерча Совещанена накъадолхаш» яхача рубрика кIал а КПСС обкома лектора В. Банкина «Вежарий халкъий доттагIален цхьоагIон» яха статья.

«ЮСИА — американски империализма рупор» яха Н. Николаева статья дуней-халкъашта юкъерча темах лаьца я.

«КIирал пхе дийнахьа лакха овсарле йолаш къахьега» яхаш я КПСС Грозненски горкома А. Давыдова статья.

«Массово - политически балха оперIатара» яхача раздела еннай «Цхьа буртиг ца боабеш чуацарга хьувкъам» яхача темах йола «Гудермесский» совхоза коммунистически къахьегама бригада механизаторашта юкъе И. Ф. Стойчева ьача беседа запись.

Блокнота тIа нийтта я идеологически балха хлоника. хлат чуачача пайда эца белаш йола реферааш белгальеш йола цифраши факташи.

Свердловски область. Каменск-Уральски алюминиера заводе болх бе болаенна керда руднотермически пишк. Укхаза йоаккх кремний — эттара чIоагIагIа дола болат хьадега йоаа доадхIаме компонент.

Сурта тIа: керда рудно-термически болат доаладу электропишк.

А. Гракова сурт.
ТАСС фотохроника.

Производственни коттама мебель еш фабрика цехашта юкъе хьалха латт буккъбетта гIандаш деча цеха коллектив. Июнь бетта цига 1064 гарнитур кхоачашъяьй цо.

ДIабоккхача бетта дика тIадехка гIандаш хьаде болабеннаб уж. Из дикагIа гIуллакх цу фабрике эггара хьалхой дIадолаьар я цу дика коллектив. Технически отдела болхлой тIадехке боалаш дIайоу шийга хьалху гIандаш. Продукце дикай дакъайчча хьинаре дакъа лаьцар цеха рационализаторашa. Царна юкъе дикагIчарех ба мастер Коротков Владимир, обойщик Азерханов Баудин, кхыбараш. Царех хIаране укх шера кийч а я производства юкъейнхьай пачхьалкхенна бIаьш сомаш пайда беш йола массеха продложени.

СУРТА ТIА: обойщик Б. Азерханов болх беш ва.

И. Панова сурт.

ПРОДУКЦИ ДИКА ХИЛИЙТАРА

Общественни производство эффективность лаккхъяра чIоагIа доадхIаме да арахецача продукци дикал товар. Планированеи экономически стимулированеи кердача системах болх беча хана къаьстта чIоагIа теркам тIабахийта безаш гIуллакх да из. Арахеца продукци дикагIа не хул дукхагIа теркам хул къахьегама овсарлеи производства эффективности лакхье.

Шийх яха еза свойствош йоккхаш продукци хуле цун дикал лехха я. Нагахьа санна царех цаI е массехи свойство йоацаш продукци хуле ГОСТ-а маххара ял из.

Продукце дикал лаккхъяра чакхъяха еза мероприятеш дукха я. Цу юкъе я общественни гIахьожам лоаттайар, планированни еча хана продукце дикала хьекхамий доархIам лаккхбар. продукце дикалга хьежжа предприяте беча балха мах бар. продукци дикагIа хилийтара цахаддаш къовсаш лоаттабар.

Московски ленинградски предприятей инициатива хьал а лаьца шоай продукци дуней дикагIйолча стандарташта юкъехийтара дукха балхаш даьд заводо болхлоша. Завода коллективо арахеца продукци чIоагIа хоаттаца дIаяцаши я. Из дIаудийт доазол декхарча 20 мехка. Цига конкуренцех толамца чакх а йоал тха продукци. Пахалдаш эргайерхаш тоаеш я арахеца мехкдаьтта доахачеи мехкдаьтта чакхдоахачеи промышленноста эша продукци. ТIехкIоарга бурув тохара, мехкдаьттеи гази дукхагIа даккхара чIоагIа эша я уж.

Вай мехкара къилбаселера районаш карарзаеча дукха эшаргйолча машинашта дукха кхаргйола изделеш эш, мукх юаргйолиен лаккхача давленехи болх бергбола оатхалаш арахецаш дукха къахьег тха коллективо. Мишта доархIабу цу декхарех завода болхлой? ДIаяхача самаддеиах 68 кердa лекха дикал йола мехеди арахийцар тха заводе. Царна юкъе я цхьь цементировочни агрегат, скважина обвязка ю оборудовани, шинь керда буровой насос, мехкдаьттеи гази чакхдаккхара эша аппаратураш.

Пятилетка шоранка хьалха арахецаш хиннача 2АН-500 яхача агрегата метта арахеца йолаьй кхы а дукхагIа низ бола 4АН-700 яха агрегат. Керда арахеца йолаьй ЗЦА-400А яха агрегат. Цу тайпара 105 агрегат арахецаро пачхаьлкхенна 261,1 эзар сом пайду бу. Арахеца йолаьй 5ЦА-320, БВ-15 яха агрегаташ. Уж вай мехка чIоагIа хоатташи дIаоцаши я. Царех 30 агрегат производствана юкъейихьачул тIехьагIа пачхаьлкхенна хиина пайда 364870 сом да.

ХIанз толхаш я лакха къахьегама овсарле йола автотопливозаправщик. Тропически хьалашка болх бе лаьрхIа я из. Хьалха арахецаш хиина 125 атмосфер давлени йола фонтании арматура метта арахеца йолаьй 500 атмосфер давлени йола фонтании арматура. Кийча а я заказчикага дIалхьийтай мукхъаргйоаца фонтании арматура. Уж санна массалаш кхы дукха а доалаж йиш я.

Укх шера тха заводе арахеца йоталургья эзар атмосфер давлени йола фонтании арматура нанифольдаш, газа ложатемпературни сепарацена лаьрхIа блокаш. лохеи лакхеи температура йолча хьалашка болх бергбола кхыйола аппаратураш.

Керда продукци арахеца йолалуча хана дукха халонаш кхеллу: хийца а хийца производства юкъе керда технологически процессаш яхьар, модернизаци яр. керда оборудовани гIалатъяр, нормированни ярех къахьегам вIаштIехьбаккхарех гIуллакх эргадаьлкха хувнее. йолаш йолча нехайта вежечтаг яр. керда цехаши участкаши хьалъяр. технически а организационни а хьийола мероприятеш чакхъялар.

Цудухьа завода балха юкъе укх тIехьарча хана дукхагIа кхухь керда технологически процессаш. лакха частота йолча токаца чIоагIъе оатхалаш, азоттаци, цементаци ю, механизировании хьосале хьаяке-а-хьекхаш кийчъи оатхалаш, нийтта кхы дукха мероприятеш чакхйоах. Масала, массех чана станика метта болата яр отталах, цун цергаш шаьр а ль чIоагIъярах из тоаза дукхагIа яларгйолаш гIулакх хилар.

Фонтании арматура эзланжа корпусаш тувсаш а ца еш, доаласш яр бахьан долаш цун дикал тикка лакхъенна. хIаьта из хьалха хIайола из 54 нормисбобат кIеаттденнад.

Завода коллективо арахеца продукци дикагIеи дукхагIа ахаргйолаш хилийтара, из дуней дикагIйолча стандарташта юкъехийтара хьинаре къахьийга хилар хьахьохх халкъа боахама карагIйиннарий выставке кхахьийта завода оборудованеша. Завода кертерча технолога В. К. Миллера, кертерча конструктора И. А. Соболева, отделий начальникий заместителашта А. И. Яковлева, Г. В. Вейдемана, дикагIболча конструкторашта В. Г. Шульгина, Д. Г. Рязовина, кертерча сварщикa В. И. Енгокина, цехий начальникашта П. В. Чернова, И. Г. Непухина, кхычарна еннай ВДНХ медалаши дела совгIаташи, ахчан премеши. ХIанз заводе арахецача еррингача продукцех кхоалагIа доль дакъа дуней дикагIйолча стандарташта юкъейха.

ХIана городе Будапеште йолча дуней халкъашта юкъерча выставке чIоагIа теркам тIабахийта хьеж тха завода арахецача буровой оборудованега.

Дуней даькъашта юкъера торгови отношенеи шерлуш латташ хиларца. шоагара шерага кIоаргагIа бурувдеттаоца дувзадена коллективна хьалхашка латтараш кхы а доархIамегIен бехктоххамегIен декхараш да. Заводо ара мел деца продукци дуней дикагIйолча стандарташта юкъейха лерхI. Цудухьа укх шера эзар совгIача болхлоча шоай квалификаци лакхъерга, 275 эзар сомах керда оборудовани эцаргда, 25 единица модернизаци ергда. Керда оборудовани арахеца езача цехашна шера социалистически яхь йоаржаьй лаьрхIача хана тIех дикь изделеш арахецара. Советски эле—тIех дика ахча дешах къаьхег завода болхлоша.

Планированеи экономически стимулированеи кердача системах арахецача продукце дикал лаккхъяра йоккхий перспективаш хьайийлай. хIана аьлча лакха дикал йолаш продукци арахийцача, цунна материальни поощрени тел. пох дика изделеш. оборудоване шоай предприятена.

М. МАКАЛИН,
«Красный молот» завода къахьегамни отдела отдела начальник.

КЕРДАЧА СЕЗОНЕ—КЕРДА ДЕКХАРАШ

Ши кIира совгIа ха шера яц Грозненски консервни завода согIайн консервни шин цехе коллективаша кердача сезонах болх дIаболабаь. Пятилетка кхоалагIча шера декхараш кхоачашдара лаьржача яхье тьлха латт консерваш цеха болхлой.

ЙоагIIача тайпара кийчо а яь дIаболабаьб консервни цехе болх. Цехе болх беш йола 14 автоклава стерилизаци яра кердача режимага лаьхлай укх шера. ДIадахача шеранка цахаддаш цар режича тIахьожам лоаттабеш дукха боллой бар. КIезига а бIаот тIерабаьнча давлени лакх а кийй банкаш дедхаш. царна тIера погIоаш хьаленхаш моттиг кийслора. Из бахьан долаш дукха бола кийслова арахецача продукцена юкъе. Давлени а температура а лаккхйолийтаргйоаца приборашa оттаьй хIанз.

Къахьегама овсарле лаккхъяра а дукха балхаш даьд укх шера. Соаллха кабачкаш телаш кхо машина латтаю цехе. Цар тIа болх беш 10 саг вар. Цеха начальника Мисирхановех слесарь Шабуевеи енцача предложенех цу кхаь машина метта кабачкаш тела цхьа машиа оттаьй. Цудухьа хIанз болх беш цхьа саг мара вац. Цу гIулакхо пачхаьлкхенна баь пайда эзараш сомаш да.

КарагIдаьиначох кхоачамбаь Iеш бац цехь болхлой. Шера план ханал хьалха кхоачашъе лерхIаш ба цеха болхлой. Къаьстта дика къахьег Тасуев Вахида, Косыгова Зинас. Тохоиа Тамарас, Веибулатова Яхас. кхыбараша. Царех хIаране сменна шерра 120—125 процент кхоачашъе.

Дика да консервни цехаша яхье лаьцача сомий цеха коллектива доаха толамаш а. Керда сезон дIаболабаьча июнь бетта тIехьарча итт дийнахь планал совгIа цо доохьийна варени, шонет 30 эзар банка а. Уж хьекхацеа кхы а лаккхдеш къахьегаш ба цеха болхлой укх бетта а.

Б. ДОТМАРЗОЕВ.

Сурта тIа: закаточник Т. Тохова консервни банкашта механизированни хьесане могIараш тIадожаш я.

И. Панова сурт.

Мехкдаьтта дукхагIа доаккх

«Староgрознефть» НПУ кхоалагIча промысла мехкдаьттахоша В. И. Ленин ваь 100 шу дузача денна накъаболхаш шерра социалистически яхь йоаржаьй. Мелои скважинай балха оптимальни режим леларах, скважинай къахьачача фондах бизза пайда эцарах хIара бетта план тIехкхоачашъе вIаштIехьдоал коллектива. Пятилетка кхоалагIча шера хьалхарча ах шера планал совгIа 4202 тонн мехкдаьтта, 368 эзар кубометр газ лаьккхай цо. Пахалдаш кхоачашъю мехкдаьттана, газа реализаци яра планаш, продукцега дIабоала мах лохбу. ДIадахача шера укх ханаца диллача укх шера дийнахьа буси доаккха мехкдаьтта 2,3-за дукхагIа да. Доагар, электроэнерги, машинашта хьекха даьтта, кхыйола материалаш кхоярах планах лийрхIачул совгIа 20 эзар сом кходаьй коллективо.

Уж толамаш йоаккхай хьинаре дакъа доац ерригача бригадаша, участкаша. Къаьстта дика толамаш доал операторашa Шовхалов Абдул - Алийа, Рогожин Михаила, Багаев Хьамида дуккха кхыбараша. Шоай гIулакх деча чоалханеча оборудованега дика хьож уж, хан-ханаца цунна ремонт я. Мехкдаьттана реализаци яра план коллективо кхоачашъеш дукха гIулакхаш даьд промыслацехкдаьтта карра коллективо. Йоккха яц цун коллектив, дало а шийн доархIанеча балхах дика доаоахIаш из. ЦхьоалагIча нийна № 1 йолча промыслера кхыйола фонтании скважинаш тха промыслага хьаллар бахьан долаш шоаза дукхагIа мехкдаьтта доаккх цу парке. Цхьабакъда, хьалха санна дика лелабу шоай болх парка операторашa. Нийтта, укх шера лях бетта мехкдаьтта чакхдоахача заводашка дIадаьхийтай планал совгIа 4824 тонн мехкдаьтта.

П. ГУСЕВ,
промысла воккхагIа инженер.

БАРТ ТАЙНА КОЛЛЕКТИВ

«Малгобекнефть» НПУ чуйоагIача цхьоалагIча промысле дика йовзаш я «Знак почета» яха орден лелаеча Нозадзе Христофор Георгиевич корте латта бригада. Промысла бригадашта юкъерча социалистически яхье дукхача хана дека хьалха латташ хьайоагIа из.

Дика къахьег бригада пятилетка кхоалагIча шера а. 300 миллион тонн мехкдаьтта даккхара Татаре мехкдаьттахоша дIайолаьа инициатива хьал а лаьца хьинаре къахьег бригада операторашa. Дика вIаштIехьаьккхай укхаза гойтара агитаци а. Бригада культбудкана юхе а кхыйолча моттигашка а хьаттоза дойла «Пятилетка кхоалагIча шера декхараш кхоачашдара» мехкдаьттахой дазунгаш.

Бригада тIаийцача социалистически декхараш тIа дIаязьал Октябрa 51 шу дузача дена накъаболхаш планал совгIа 3900 тонн мехкдаьтта даккха а 1968 шу чаккхоалаш цо цифра 4000 эзар тоннага дIакхоачае а.

Шоаш тIаийна декхараш кхоачашдеш ба бригада операторашa. Мехкдаьтта даккхара ялх бетта план ханал хьалха, 28 июне кхоачашъяьй цар. тIехкхоачашъяьча шера дола социалистически декхараш. 4900 тонн я планал совгIа даьккха мехкдаьтта. Шу чаккхалелехьа планал совгIа кхы а массеха эзар тонн мехкдаьтта даккха лерхIаш ба бригада операторашa.

Боккха теркам тIабахийтаь коллективо производства чурча резервах пайда эцара. Нийтта, нагахьа санна къаьнача скважинашта ремонт ца еш болх беш йола ха планагIа 100 де дале, укхаза из ха 189 дента кхаччанца йIаьхьъяьй. Из Iалаьмате доархIаме гIулакх да мехкдаьтта даккхара боарам лакхбара, хIана аьлча бригада дукхагIа йола скважинаш насосни а. Цу гIулакха дукха къаьхьийгаь бригада рационализаторашa. Масала, хIанз балха юкъейоалаеш я боккхагIйолча операторашa Котиков Хьамзата, Кукски Семена енна рационализаторски предложени. Цар лаьрхIа № 526 йолча коллектора реконструкци е. Из болх чакхбаьча дукха оборудовани мукъаргья укхаза, царна юкъе 20 фланец, 10 задвижка, кхычараш. Из предложени къайолча бригадий балха а юкъейоалае лаьрхIад промысла технико-экономически Совете.

Йоккха коллектив я бригада яр — веррига 50 совгIа саг, барт тайна, шоайла дика тарлуш ба уж берригаш а. Цудухьа тамаш йизар оаха Х. Г. Нозадзе тха коллектива мел хала дар аьнна холлагIа хIама карагIаргда аьлча. Из нийтта доага хьахьокх цар хIанзалца даьхача толамаша. Хьоккхаме къахьег коллективе операторашa Н. Раззобулька, В. Нальгиева, М. Цечоева, кхычар.

ХIана В. И. Ленин ваь 100 шу дузача денна накъабахара шоай халкъо йоаржаьча социалистически яхье хьинаре дакъа лоацаш я бригада коллектив. Укх шера план 25 декабре кхоачашъе лерхI цар.

А. ГАДАБОРШЕВ.

УКХАЗА Ю МАЬКХ ЧАМ БОЛАШ Я

Орджоникидзевская яхача станицера маькх ю завод болх бе йоланна итт шу совгIа ха я. Юкхьанца дийнахьа буси 2 тонн сагга мара продукци арахецацар заводе, хIаьта хIанз арахецар 13—16 тонн я. Ваьча наха раьза болаш дIайийю заводе хьаль маькх. Тайп-тайпара чьыкха-булочни изделеш арахец коллективо, царна юкъе «Краснодарский» яха герга маькх, сайкаш, батонаш, пнолашкарча буфеташта дешархошта лаьрхIа пирожокаш.

Къаьстта чIоагIа дезаденнад балача наха заводо арахеца чIоракаш. «Дукха ца яладехьа, — йоах завода директора В. Т. Тредюса, — дуккха дукхагIа дерга заводо чIоракаш, хIана аьлча дукха хe йоашпаргу керда чIоракаш ду машина кхачай тхона. дийнахьа буси 4 тонн продукци арахецаш я из». Агрегата юхе тхона бIаргаяйра мастер йола Колесникова Зинаида.

— Универсальни машина я ер, — дувц цо, — чIоракел совгIа укх машинаца бубликаши, сушкаш хьае йиш хургья тха.

Дукха дика чах ба коллективе, царех я Колесникова Зинаида а. Завод хьалъеш хиннай из, цул тIехьагIа ученица а хинна хIанз дикагIа йола мастер я.

Нийтта укхаза тхона вайзар мастер Лобков Владимир Васильевич. Йоккха опыт йолаш, дика специалист ва из, цудухьа тхьаш яц коллективаша дукха балхлой новкъостал деш хилар. Ше а дика производственник ва из, шийн смени норма хIара дийнахь 150 процент кхоачашъю коллектива ветерано, из къонача болхлошта дика хьоkхам ба. Нийтта хьоккхаме къахьег разделочни машина машинистка Сухольская Людмилас, мастера Ковалева Валентинас, дукха кхыбараша.

В. И. Ленин ваь 100 шу дузача денна къахьегама совгIаташца накъабахара шерра социалистически яхь йоаржаьй Сунженски маькх еча завода коллективо. из бахьан долаш хIара бетта производственни эзланеш тIехкхоачашъе цар. шера план а хала дукха хьалха кхоачашъе лаьрхIад.

С. ВОРОНИН.

ИДЕОЛОГИЧЕСКИ БАЛХА КЕРТТЕРДАР

Укх дензшка КПСС Грозненски горкома Пленум хилар. «КПСС XXIII-ча съездан парте ЦК апрельски Пленумен решенешка хьежжа идеологически болх тоабара хьакъехьарча городской партийни организацен декхарех» доклад дийцира парте горкома хьалхарча секретаро нов. Синельниковс. ХIаьта пренеех къамел дийра КПСС Октябрьски райкома секретаро А. Ф. Кривоносовс, республика прокуроран заместителе А. И. Албастовс. Грозненски химически комбината слесаро М. Мамаевс, Ленински райисполкома председателе Т. Ф. Гадковс, пединститута кафедра заведующе В. П. Дулебайнс, «Красный молот» завода мастеро А. Д. Поповс, локомотивни депо партийни организаце секретаро В. А. Ганицкес, ВЛКСМ горкома секретаро П. А. Громовс, крекинг-завода йоккхагIча оператора Н. М. Будгерас кIоаргга тийжар идеологически балха тIа карагIдаьннараш гучадаьхар кхоачамбоацараш, хIаьта иштта белгалдаьхар дIахо болх тоабара де дезараш.

Укх тIехьарча хана города партийни организацеша дикка тоабаьб нахах юкъера идеологически болх, органьхай къахьегамхошта коммунистически кхетам балара формаш, методаш.

КПСС ЦК апрельски Пленума решенеша дIалех хIанзарча хьалашка идеологически болх къаьстта чIоагIа тоабе безаш хилар. ХIанз нийслаб капитализманей социализманей юкъера идеологически къовсам. Буржуазни пропаганда гIерт, ший еррига средствош оарлагI а яьха, советски наьха саькхетам лохбе. Цу хьалашка къаьстта доархIаме я коммунистически саькхетам бола, советски патриотизмаи пролетарски интернационализмаи уйла йола, буржуазни пропагандана духьал латта низ бола нах хьалкхебар.

Цу хьакъехьа чIоагIа доархIаме я партийни дешара система. ШIалахача дешара шера цига дешаш хиннаб 26 эзар совгIа саг, цу даькъе 20 эзар совгIа коммунист а волаш. Города къахьегамхошта хьалхашка лекцеш ешаш хиннав 300 совгIа лектораи докладчикаи, юбилейни тематикаш цо йийшай цаI эзар совгIа лекци, чакхъяьккхай 226 теоретически конференци. Из болх къаьстта дика вIаштIехьбаьккхаб КПСС XXIII-ча съезда цIерагIча завода, иштта кхыча предприятей партийни организацеша.

Цхьабакъда, долаш да кхоачамбоацараш а. «Грозпромстрой» треста № 4 йолча гIишлон-монтажни управлене, авторемзавода, респотребсоюза школашкарей семинарски занятеш лохача идейно-теоретически боарамах чакхйоаккхай. Дукха кхоачамбоацараш да карарта экономически образовани дуча а.

Белгалйоаккха деза лекционни пропаганда цхьайолча моттигашка дика вIаштIехьъяьккхаь хилар. Кораьй къахьегамхошта юкъе эканеш йоаржалора формаш. Цхьабакъда, тоабе беза ешача лекцей идейно-теоретически боарам. ДукхагIа еша еза экономически теорех, халкъий деттагIленах йола лекцеш. Лекционни пропагандe керттера моттиг дIалаца еза ленински теоретически тIехьалено.

Вахаро бакъдьа политинформаторий болх чIоагIа доархIаме болга. Цхьайолча моттигашка хIанале дика опыт Iоаьй цу балха. ДалугIадарашта дукха еза «Старогрознефть» НПУ капитальни ремонт еча цеха политинформатораша ю беседаш. Уж хул кIаьрга чулацам болаш. Политически информаци ецаш беррига инженерно-технически болхлой ба. Политинформатораш харжара, кийчбара болх дика вIаштIехьбаьккхаб Новогрозненски межкъаьлта чакхдоахача заводе, № 1 йолча Грозненски городской больнице, дьнкабетонни конструкцей заводе, иштта кхычахьа. Цхьабакъда, цхьайолча моттигашка уйла а ю харжаш политинформатораш. Царна доагIача тайпара методически новкъостал дац, шерра йоаржаш дикагIйола опыт.

Пленуме чIоагIа дийцар къахьегама дисциплина лакхъярах, пачхьалкхен рузкъан кхомбарах, социалистически доалалье лорадарах, коммунистически къахьегама болам шербарах. Уж дешаш партийни организацеша даим терко е езаш да. Цу гIулакхаш чIоагIа доархIаме я болхлой собранеш.

ХIанз, балха пхи ди дола кIира дахара юкъе деначa хана, Iалаьмате чIоагIа теркам тIабахийта безаш гIулакх да мукъача хана кхетамца пайда эцар, къахьегачкой салоIам вIаштIехьбаккхар. Цу хьакъехьа доккхий декхараш хьалхошка латт пай культура учрежденешта. Кхетама болх бара дикка опыт Iоаьй цар. Цхьабакъда, из болх дIахо тоабе безаш ба. Партийни организацеш декхалийла я мукъача хана къахьегамхошца беча балха керда формаш лаза. Ерригача культпросветучреждениеша, кинотеатраша, драматически театраша из гIулакх теркал а деш вIаштIехьбаккха беза шоай болх.

Города партийни организацеша чIоагIа къахьет кагирхой коммунистически кхетамца хьалкхебара. ДикагIа кулгалду комсомольски организацеша. Къанхоша боккхача безамца Iомаю революционни теори. Города комсомольски организацеш шерра социалистически яхь йоржаьй наькъайолх Ленински Комсомола 50 шу дизара.

Кагирхой коммунистически кхетамца хьалкхебара декна терко е еза партийни организацеша. ХIанз дукха кхоачамбоацараш да кагирхошца беча балха юкъе. Къаьстта теркам тIабахийта беза цар къахьегамца безам совбаккхара, болхлой профессеш езадийтара, къахьегама дисциплина лакхъяра.

Кхетама болх къаьстта тоабе беза профессионально-технически училищашка, кагирхой общежитешка, города школашка.

Дукха кхоачамбоацараш да студенташта юкъе беча кхетама балхана. Республика лакхехьарча дешара заведеней партийни, комсомольски организацей декхар да студенташта коммунистически кхетам балара декна терко яр. Цу хьакъехьа доккхий декхараш хьалхашка латт общественни Iилмай кафедраша а.

Пленуме дакъа лаьцараша кIоаргга дийцар атеистически болх тоабарах, дIахеча заман юхедисача ийрчача гIулакхашца къовсам лоаттабарах. Цу хьакъехьа дукха да де дезаш.

Пленумо кIоаргга анализ йир идеологически балха. Дийнача дешах лаьца ше тIаийцача сонам тIа партийни организацешкара дIенхаитто хьалийхар цо КПСС XXIII-ча съездан парте ЦК апрельски Пленумен решенеш дIадехьача тайпара болх вIаштIехьбаккхар.

Пленуме дакъа доацаш хилар КПСС обкома хьалхара секретарь нов. С. С. Апряткин.

Кхоачамбоацараш хила йиш яц

Дукха болх баьб Шелковской района «Червленский» совхозе вIашагIъеллача халкъа тIахьожама группа укх шера. Цунна кулгал деш ва нов. Гирлев. Iана замалахьа хадданза гIахьожам доаттабе цо хьайбаш Iангара дахара, техкар жа дахкара кийчо иштта ю, бухгалтерски учет нийса лелабой, и. кх. дI.

Геттара дукха хилар халкъа тIахьожама группа де дезараш кхачкара балхаш хIадоладелча. ХIанз алат чуэцача хана дIаккха ца соцаш техникага болх байтара чIоагIа оарцагIъаьккхай тIахьожама группа.

Масала, тIахьожама группа инициативах колхоза правлене дувца оттадир хIанзалца пайда ца эцаш ихха лаьтташ ахара лош. Из бахьан долаш укх шера 370 гектар кхаш тIаккхийттад колхоза.

Боккха теркам тIабохийтар тIахьожамхоша жа лоргачара учет нийса хилийтара, тракторно-полеводчески бригадай болх тоабара, норма кхоачашъяра. Дукха сучадуьл балха юкъе кхоачамбоацараш, хIьта уж дешаш дувца оттаду колхоза правлене партийни собранешка. Дувца оттадаь цхьаккхи а доц дитац колхоза кхоачамбоацараш нийсдалийтачарна бехк ца беш, уж дIадахара новкъостал ца деш. ТIахьожамхой группа юкъе дакъа лоацаш ба шоай гIулакх дика довза специалисташ: механизатораш В. Харакевов, А. Ликнин, А. Фентев, кхыбараш.

Цхьабакъда, цар балха юкъе а кхоачамбоацараш нийслу. Цхьадале, хадданза доаттабац тIахьожам. ТIахьожам беча юкъеосаш ерригача балха участкай къахьегамхой. ВIашагIъехна посташ комплексни бригадай хьисапе я, хIьта уж баккхьа ер хIара отрасле вIашагIъехнача. ТIахьожамхой балха боккха кхоачамбоацар лархIа деза ханна йола посташ вIашагI ца ехкар а. Масала, алат чуэцара, доахкар Iалашдара, кхыйола посташ вIашагIъехкаяц колхозе. Цу гIулакхо вIаштIехьлоийтаргдар тIахьожамхой лоархIам лакхбе, цу гIулакха дукхагIа къахьегамхой юкъеоза.

Иштта белгалде доагIа комиссеши бригадашка вIашагIъехкача постана шоай болх дерригIа ца ледабар. Дукхача даькъе тIахьожама посташ ца хиларах жа лелаеча фермашка дукхьаьм дIабахача пхе бетта 1261 устагIа беннаб, хIьта 1114 устагIа бийнаб. Из ца хилийтара оарцагIа бола ю кхарийла бар уж. Колхоз из саьна доккха зе дара бехкебараш гучабаьхабац хIанз а.

Ала деза нов. Гирлева заседанеш ца еlа, шоай бахча балха отчет ца елга, хIьта тIахьожамхошта ца хоие дийха дIа ца хьехилга. Из бахьан долаш тIахьожам дерттIа бац. Цул совгIа йоаржаяц хьалха латта опыт, къовсам лоаттабац къахьегамхой бытовой хьалаш тоадара.

ТIахьожамхой балха боккха доархIаме да наьха жалобашца болх бар, цар учет лелаяр. Из болх а ледара бу укхаза.

Уж вай дийца кхоачамбоацараш гIа ца доахе тIахьожамхоша бу болх бакъа хургбац.

Д. ТЕРЕНИН.
Шелковской района халкъа тIахьожама комитета член.

СИХХА ОАРЦ ДОАХ

Укх шера вай республике хьалъеш дукха гIишлош я. Уж сихагIа хьаьлъа яхар а дика хилийтар а дукхача даькъе гIишлон-материалаш ерех тийша да. Цхьабакъда, цу гIулакха дукха уйла ечоа таре бац Грозненски № 2 йолча гIишлон материалий комбината кулгалхой. Миччa тайпара яле а кийча кирпичк дIа а яхьийта, пачхьалкхен план кхоачашйича сагоуа вац цу комбината цхьоаллагIча цеха начальник Тихомиров Адольф Петрович.

Из хьахьокх укх факташа. ЦхьоалагIча цехе «М-100» маркаш а аьлла нов. Тихомировен склада заведующи нов. Коняхинен Ицерски яхача станице школен сомий бьшаларий безен дIайохьийташ хинна кирпичк боак яр.

Цхьабакъда, ханнахьа гучабьхар беш даьтта тийша болх. Ши-ше бехка хIал ца эиса гIерташ вIаши цIеттаьх тIахьчиххо склада заведующем, цеха начальникон, лаборанташ. Бакъда, цох хIама хургдоацилга хайча, бехназа балара керда наькъаш лехар цар. № 100 йолча маркаш а аьнна пакладнойи тIа тIаказдаь йоазув дIа а доалеш, цунна метта № 75 маркаш а яхаш завора. Цу маркаш а кирпичк дIаяхьийта йилломмага ховшнехьа а массеш машин кирпичк тIа а етта объекташца дIахьожайир.

Станице Ицерске «Чечингсельстрой» треста АТК шофера А. Абдулаева дIайихьача 2400 кирпичках эзар гаргга мара дийна яцо, уж а пагахьа кирпичк мара еттIаьна яцар. Иштта ю кхыча машинашкара кирпичк а. Транспорте бь кишь доагадь довгор, шофераша йоаль ха, кхы тIа а шарца гIишлошъеранна хьегаргдона къа. Из деррига дIалаьохIача дукха ю хул пачхьалкхенна.

Сихха оарц дехаш факташ а уж. хIана аьлча цу тайпара гIулакхаш цу дийнахь хинна а Iийназап. Цул хьалхарча деношка араяхийтача кирпичка оттальча №№ 149, 150 йола акташ тIа цкъа марка—100 оттальй тIаккха из дIа а йоаль шаькъаца нийсой марка — 75, ика а из дIайоаль шIеча шаькъаца марка — 100 оттальй. Гучох молла дукха брак йолаш яле а шоаш гIишлош хьалъеча дIайохьийта кирпичк марка — 100 йолаш мара ца хилийта лагабе цеха кулгалхой. Жоп дала дезар малав теш? Хетаргахьа из боак яьраш. Из боак йола ховшнехьа объекташка хIахьежаю нов. Тихомиров, склада заведующи нов. Коняхин, кирпичка анализ а еш цунна марка уттаю лабораитна нов. Насорелец цхьаьарра бехктохахе еэ беза.

Станица Ицерскера гIишлош хьаьъара болх эсала дехарий бехке цу даькъе вай йийцача цеха кулгалхой хинна а Iац. Вай дешча хоаккташ цица да: «Вернига бехк бере а бац, ча деван а я цу юкъе» доал. Из саина цу станице гIишлош хьаьъечаоа болх эсала дехара дукхача даькъе бехк ба «Чечингсельстрой» треста СМУ-4 кулгалхой а. Шоатта ю шоай салоIа из долла бакъа арабаьинабар шофераш. Объекташ хьалъеш латтача машинаш Iоносе шоета болхлой ба яхаш, кирпичках етта машинаш тайп-тайпарча объекташка дIахьежаеш вар № 4 йолча гIишлон-монтажни управлене прораб Вазено Владимир Александрович. Бакъда Ицерске гIишлош хьалъеча тхо вIаккхьчача хьалхашка етта сует эо зар. Цхьа цхьо мара сог яцар объекташка, кирпичках Iобсессе сог ца дилйрах. Кирпичках етта йола машинаш 110 километр нийъ а бь юха дIаьлькар кирпичкаш а яхьаш. Из бахьан долаш хинна зе а бехкечаю тохкача бакъахьа да.

Б. КОСТОЕВ.

ХЕТАРГАХЬА ДОЛА СОВХОЗА УСТАВ

ЧIоагIдаьд хетаргахьа дола СССР юрта боахама Министерства совхоза (союзни доалахьарча) Устав. Цун положеней ларда тIа укх гаргара хана моттигашка кийчдаьн вIаштIехьдаьхан хила деза ерригача совхозийн кхыча пачхьалкхен юртбоахама предприятей (союзни доалахьарча) Уставаш.

Кердача документа башхалонех ТАСС корреспондента дийцар СССР юрта боахама Министерства специалисташа.

— Боахама ерригa керттера бокъонаши декхараши белгалдаьд социалистически пачхьалкхен производственни предприяти лоархIаш йолча совхоза хьакъехьарча положене. Цу положене метте дIаоттаьй из юха нердайоаккхаш дац Устав, цо из дIаккхоачашъю. Кердача документо вIаштIехьа а яькха, чIоагIъю совхоза правови положени, чулоац цун боахама гIулакхий башхалонаш.

Цу тIа, масала, хьаза вIаштIехьдаьха хьахьекхад совхоза декхараш: пачхьалкхен плановни заданеш кхоачашъяр; юртбоахама продукци дукхагIа яккхари, йохкари, цун дикал тоаяри; къахьегама эсарле лакхача темпашка кхоачаэр; продукци яккхарга дIабола ихх даим лохбери производства рентабельность лакхъяри; шоаш хьийгача къах хьахулар вIссамдаккхарца бола совхоза болхлой материальни безам лаккхбари хIаране шо-шоайн общественни хьашташ нийса цхьана тарделга Iалашдари; совхоза болхлой къахьегамей бытен хьалаш тоадар, цар культурни боарам производственни квалификаци лакхъяр.

Устава тIа белгалбоаккх совхоза производственни лостам, цунна специализани яр, Чакхлаха декхар а дь тIадожадь гIулакхаш хьагойт. Белгала аьлча, боахама гIулакхий закон хила деза: Iилмана, техникана, хьалха латтача опыта керда карагIдаьинараш, лаьтта леладен пайдангIа йола система юкъехкуьйлга, пайданагIа йола севообороташ карверзаелга.

Хетаргахьа долча Устава тIа къаьстта уйла тIаяхийтай лаьтташка хий дехкилга, уж докъалелга дагIадоаладара, юртбоахама лаьтташ тоадара. Декхар а ць боахамашта иштта тIадожалу эрозех лаьтташ лоралелга, беркат дукхагIа хьалдаргдолаш лаьтташ тоаделга.

Устава тIа белгалъяй совхоза правови, боахама, организационни, финансови гIулакхий керттера положенеш.

Къаьсттача совхоза Устав вIаштIехьлоаккхоча хана, специалисташта хетаиох, эггара лоархIамегIа да боахамо лерхIаш пачхьалкхен планах а, производствана специализаци ярах а, моттигерча кхача хьалех а тийшаш дола производственни хIамаш ховшамболлаш белгалдар.

ЧIоагIдаь хетаргахьа дола совхоза Устав юкъарча доацаш СССР юрта боахама Министерства доалагIа йолча юртбоахама предприятешта мара дагIац. ХIанз республиканск доалагIа йолча совхоза хетаргахьа дола Устав кийчдеш а союзни республикай юрта боахама министерсташ.

Пермски область. Краснокамск яхача Уральски города йистте хьалъеш латт йоккха торфопредприяти. Цо торфо-минеральни-аммиачни удобренеш кийчъергья, царна гонахьарча районий колхозаши совхозаши Iалашъергья. Кхо эзар гектар дIалоац предприяте территоре. ГIирс хьалбеча я деррига балхаш цхьатарра де йиш хулийташ йола низ бола техника.

Сурта тIа: торфопредприяте цхьа участкера балхаш.

Е. ЗАГУЛЯЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ВНР ПАРТИЙНО-ПРАВИТЕЛЬСТВЕННИ ДЕЛЕГАЦИ СОВЕТСКИ СОЮЗЕ ХИЛАРАХ ЙОЛА КОММЮНИКЕ

(Йистадоалар. Доладур 1-гIа оагIо тIа).

Шинна а оагIоно, хIанзара дика опыт теркал а еш, баькъир, цхьана леладу экономически Iилма-технически гIулакхаш шин оагIорахьарча ларда тIа а вIаши юкъерча экономически новкъостала Совета доалнел чухьа а СССР-ей. ВНР-ей халкъа боахам вIахо дIйбар духьа шоаш вIахо а маьццта шердергхилари кIоаргдергхилари.

Шинна а оагIоно белгалдаьккхаш хоттагIала, цхьана леладеча гIулакхий юкъерча новкъостала хьакъехьарча Советско-Венгерски договора ларда лоархIалуш йолча марксизма-ленинизмаи пролетарски интернационализмаи принципашка хьежжа Советски Союзаи Венгерски Халкъа Республиканеи юкъера гIулакхаш массе оагIорахьара зегIаахар боккъонца шинна а мехка халкъий вахара хьашташ наихара хилараш а ерригача социалистически содружества мехкий политически, экономически, оборонни низ чIоагIбара новкъостал дергхиларах а шоаш чIоагIа дог тийша хилар.

Дунен халкъашта юкъерча хьалахьактехьа дIа-юха загабоалача хана, белгалдоаккх коммюнике тIа, шинна а оагIоно баькъир. хIаьа зегIаахара лоархIамегIарча башхалонех цаI дунен халкъашта юкъерча арецера классовни къовсам ирбалар, империалистически агрессеней реакцеией духьаларча къовсама халкъаш оарцагIдахари кхоталари, социализма, дунен болхлойн коммунистически болама, къамий кортамукъален болама низаца чакхдоахача гIулакхий чIоагIдуш латта цхьоагIо хилар.

Шинна а оагIоно хьаккхайкадир дIахо а турпал вьетнамски халкъ хьалхара. США империалистически агресси вотазонча юхатохара хизала дархоаш новкъостал нежарашха йолча Вьетнама Демократически Республикана ше лаьрхIа шоаш хилар. Делегацеша чIоагIа лоархIам бу Париже американски вьетнамски викалашта юкъе дIайолаенача контактий. ДРВ-ена бомбаш чуеттилга геттарен тIехьа ца доахаш социаллоро вьетнамски проблема политически къоастлора наькъаш дахара аьттув бола тоьонаш хулийтаргхилар лоархI.

Шинна а оагIоно цIаьхха а хьаккхайкадир паргIатон шоай пачхьалкхений территориальни дIарччалш бахьан долаш, дIалийцача Iарбий территорешкара израильски гIаьрахой дIухаш ара а яьха, 1967 ш. 5 июне хиннача позицешта юха тIаллигар духьа. Нарвила империалистически агрессех хьахиннараш дIалахари Гаргарча Малхбоаленера гIулакхаш политически наькъаца къоастадари духьа къовсам лоаттабеча Iарбий мехкий халкъашца шоай солидарность хилар.

ШIаккхе а оагIув дог тийша а, Варшавски договора юкъе дакъа лоацача социалистически пачхьалкхехашра вина, Бухарестски декларацe тIа дIаязьь конструктивни предложенеш, европейски коммунистически болхлойн парте Карловарски конференце документаш Европе кхерамале чIоагIъерам машара хьалашка цхьана гIулакхаш леладаран темаше лара хиларах а европейски халкъий вахара хьашташ ма кхахара хиларах а.

Коммюнике тIа белгалдоакх, Европерча машарен кхерамалени реалистически конструктивни лара шолагIа дукен тIом чакхбаьнначул тIехьагIа Европе дIахийсдена пачхьалкхений доазонаш хувцалург ца хилара мукIарал дар, беррнгача немцашта хьалхара дIаетта гIертилга ФРГ-ес дутилга, ше къаьстта политически единица хиларах тарра Малхбузехьарча Берлина къаьсттача статуса сий дар, мюнхенски согашени юххьанца дена нийса ца хилара мукIарал дар, миччa бесса кхьача а Малхбузен Германи ядерни герза тIакхача гIертара духьале яр хилар.

Шинна а оагIоно боккха лоархIам бу ядерни герз доаржа ца дарах долча Дунен халкъашта юкъерча Договора, цо аьттув бола хьалаш хулийт ядерни герз Iодара духьала, массане а шедаь герз хIададаккхар, машар безаш мел дола низаш кхоталар духьа къовсам лоаттабара.

Шинна а оагIоно хьаккхайкадир Варшавски договора организаци социалистически мехкий кхерамаленаш бизза бола тешаш чIоагIбе, а дунен халкъашта юкъерча арене шоай чакхдоста гIулакхаш дIахо а, социалистически содружества мехкий арахьара политика, агресси юхатохара политика, халкъашта юкъерча тоттагIала политика дIахо чIоагIъяра хьаштaшка хьежже, вIаштIехьдаха а лаьрхIа шоаш хилар.

КПСС-ей ВСРП-ей викалаша чIоагIагIа раьза а хинна белгалдаьккхар дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойн боламерча хьалхадах бара даькъе шинна а партена хетараш боккъонца цхьатарра хилар. Бакъдир дIахо а вIаши юкъе консультацеш е а цу даькъера шоай позицеши гIулакхаши вIаши дагадоалаш лелале а безам болаш шоаш хилар.

КПСС а ВСРП а шоайла цхьайттаре я, хIара марксистско-ленински парти, шийна тьаллашка латта къамин декхараш кхоачашдеча хана, цо ший гIулакхаш дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойн болама хьалхашка чIоагIа бехктохаш а хеташ чакхлаха дезаш хилара, деррига коммунистически низаш интернационально наькъаца кхоталар чIоагIдара низаш кхоле йиш ца хилара.

ШIаккхе оагIув дог тийша я дунен коммунистически болама цхьоагIо чIоагIъяра лоаттабеча къовсамера керттера дакъа коммунистически болхлойн партей дунен халкъашта юкъера Совещани массе оагIорахьара кийчъяри чакхъяккхари хиларах. Цар хьаккхайкадир хургйола совещани империализмана духьала вай тIа хьара деррига революционни низаш кхотадар а шоай паргIатон лоIами бахьан долаш къовсам лоаттабеча халкъий оагIув хьаллацар а духьа лоаттабеча къовсаме лоархIаме этап хургйолгах шоаш дог тийша хилар.

Вежарашха йолча партеша цхьа бувзам а болаш КПСС-ей ВСРП-ей шоай деррига низаш тIадахийтарга коммунистий а дунен халкъашта юкъера форум толаме чакхйоаккхийта Iалашдара.

Делегацеша дийка лаьрхIар Будапеште Консультативни вIашагIкхетара итогаш а хIьта иштта дунен халкъашта юкъера Совещани кийчъеш вежарашха йолча партеша дакъа лоацаш а. Цигача советски оагIоно раьза хинна белгалдаьккхар цу балха юкъе ВСРП лоаца боккха дакъа.

КПСС-ей ВСРП-еси дIахо а низаш тIаухийтаргда социалистически мехкий цхьоагIо чIоагIъяра, социалистически содружества мехкий политически, экономически, оборонни низ тIа-тIа чIоагIбара. Вежарашха йолча шинна а парте хоалламболлаш бехкею марксизма-ленинизма принципаш Iохьехкалеш, империализмана духьала лоаттабеча къовсама хьашташтей Китаерча социализма гIулакхаш зе а лееш, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама барт агIабоникъ лелабеш йола Мао Цзэ-дуна группе авантюристически политика.

Коммюнике чакхйоалача йоаз, СССР-а а ВНР-ена а, КПСС-ей ВСРП-ей юкъера вежарашха дола доттагIали цхьана леладу гIулакхаши дIахо чIоагIлеча юкъе лоархIаме дакъа лацар хилар партийно-правительственни делегацеша аьча переговорех.

Венгерски партийно-правительственни делегаце доттагIала виатагIа Венгерски Халкъа Республике йола аьнна кхайкхар Советски Союза партийно-правительственни делегаци. Цига ше хьехар баркал а далаш тIаийцар советски оагIоно.

(ТАСС).

Доазол дехьара

ИСТОРИЧЕСКИ ИНИЦИАТИВА

ДОАЗОЛ АРАХЬАРА КЕПАЛОАЗУВ СОВЕТСКИ ПРАВИТЕЛЬСТВА МЕМОРАНДУМАХИ ЯДЕРНИ ГЕРЗ ДОАРЖА ЦА ДАРАХ ДОЛЧА ДОГОВОРАХИ

СОФИЯ, 4 июль. (ТАСС). Советски правительства цIаькха а бахьлир арахьарча политика ленински ларлакхъя — керда тIом хилара кхерам дIабаккхара, дунен халкъашта юкъера кхоххам лаьгIбара тIаерзаь йолча халкъашта юкъерча машарен доттагIаенн политикана ше тешаме хилар яздо «Работническо дело» яхача болгарски газето СССР правительства меморандума хетаьча редакционни статья тIа. Дерригача дунен тIа машар чIоагIбара, халкъий кхоане шоех гийша йола дунен халкъашта юкъера керттера проблемаш переговораш ярца къоастлара тIахьехаш йола хьалкъален машар безен оал юха а йийкар, яхаш белгалду газето.

БЕРЛИН, 4 июль. (ТАСС). «Герз дIадаккхарен машар Iалашбарен СССР-а керда йоккха программа» — иштта керте а яздь «Нойес Дойчланда» селхан хьалхарча оагIон тIа кепа техай герз Iоадделга соцадаран герз дIадаккхаран ланза даргдоацача цхьанолча гIулакхех йолча Советски правительства меморандума бIарчча текст. ГДР дерригача кепа йоазоно из документ кепа техай дикагIа дIаргагундолча моттигашка а оттабаь. Деррига а хIана дац, аьнна лоlгIа газеташа цунна хетаьй передовой статьяш.

«Нойес Дойчланда» яздy, «Машар безача лаьттан тIарча наьха хах аьнна сапаргIата дьалар: ядерни герз доаржа ца дара Договор оттадарца герзашца кийчаулга дехкара хьакъехьа керда гIа баьккхаб. Цунца цхьана Советски Союзо, низ болашагIа йолчи машар безача держава герз дIадаккхара керда предложенеш тIайола меморандум йоаржаьй. Цхьа бахьан доацаш дац, ше 50 шера дIахьоча машара политикана юкъе керла лоархIаме дакъа дихьачи Советски Союзатара из инициатива йолагIаш хилар. Герз дIадаккхара йолаяь керда предложенеш, белгалду газето, из политика лоррагIеу кхьа ма йоагIе дIахо хьолга дa».

САНТЬЯГО, 4 июль. (ТАСС). Цеххьарча ханара дунен халкъашта юкъера лоархIамегIа йола событи лорара тарра дувц чилийски кепа йоазоно ядерни герз доаржа ца дарах долча Договора кулгаш яздар. Цох бола хьоам шерра бир ладугIарашиен хьежарашкен радион телевизионнин станцеша. ДоккхагIа долча дерригача столични газеташа дикболашхаш хоаи бу кхаь столице Договора кулгаш яздела иштта хилар дувцаш.

Чилийски пресса боккха теркам тIабохийт герз Iоадар соцадаран герз дIадаккхарен ланза дергабеца дьалолча гIулакхех йолча СССР правительства меморандума. «Насьон», «Меркурио» яхача а кхыча а газеташа кепа техаб цу меморандума «ийс пункта» чулоацам.

«Сиглосa» белгалдо Москве Договора кулгаш яздеш СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгина даьча къамаьлай тIара дхьайола моттигаш. Газета хьахьоастадьд ядерни герз доаржа ца дарах дола Договор машаро гIулакха толам ба яха А. Н. Косыгина дешаш.

БУДАПЕШТ, 4 июль. (ТАСС). Венгерски кепа йоазоно дIахо хьо герз Iоадделга кIеззгдара тIаерзадеча советски предложенешта комментировать деша «Герз Iоаделген сихдаль хьаделген соцазе деза, — яздора селхан «Непсабадшаг» яхача газето — Ерригача правительствашка из предложени ярца Советски правительства белгалдаккха хьакъ ма дарра белгалдьаккхар ядерни герз доаржа ца дарах долча Договора кулгаш яздуэ».

УЛАН-БАТОР, 4 июль. (ТАСС). «Уэн» яхача газето ядерни герз доаржа ца дарах долча договора кулгаш яздар лерхI «машара гIулакха юкъе аьхьа лоархIаме дакъа».

Газето белгалду, вай планета тIа дукха вах боабеш дола герз доаржадара кхераш ца хилийта дог тIара гIерташ, кердача Договора проект оттаяра инициаторах цара цхьа болча МНР а шийгара мел доагIар дир из чакхдаккхара.

АННЕКСИ ЧАКХЙОАХАШ

НЬЮ-ЙОРК, 4 июнь. (ТАСС). Израилера деча хоамех, Иерусалима Iарбий дакъа хIалаьца цу мехка экстремистски гIоэараш лолаввенна нига нах баха ховшабара гIулакхаш чакхдаха.

«Нью-Йорк таймс» газета Иерусалимерча корреспондента Теренс Смита яздy: «Иордански секторе жугатий баха ховшабелга геттара сихдаь гIладеш ле из карцахьа лаьрхIача вIашагIкхийттача Къамий Организаце резолюцеша духьала а долаш».

Смита хоам бу, цхьа бутт баьннаб израильски бульдозераша жугатий 5 эзар доала баха йоккха комплекс хьоааергйолча Иерусалима къилбеседа малхбоален даькъ тIа йоккха районаш шаьрдеш латта, хIьта Скопус яхача лоаман юхе хьалъю студентий городок.

«Iарбий Иерусалиме нах баха ховшабелга — белгалду Смита, — Израильски правительства лерхI боккха лоархIам бола проблема. Цунна лоархIа къоастадаьа 16 миллионе доллар, хIьта проекташ уттаяра бола бара дийхаб динагIа бола специалисташ. Премьер-министра Леви Эшкола и оборона министра Моше Даянен уж планаш дийцар геттара сиха чакхъякха еза вахара лоархIаш бола программа я аьнна.

Корреспондента довзалу «вIашагIкхийттача» Иерусалима мэр оалача Тедди Коллека белгалдаьр. Iарбий кварталашка нах баха ховшабаро лерхIар — «Иерусалим Израила дахъа я хинна дIаотталга. Нагахьа санна из город вай столица яле цох вай де деза мехках дIакъаста дош йоаш дакъа, хIьта из кхоачашдерз вай Iалашде деза цига жугатий баьхаш хулга. «Экспансионистий дукхача хана йолаз планаша чулоац 2010-ча шера вхиллион сог вахаргйола нах баха комплексий доалабала».

Корреспондента белгалду, израильски правительство лерхIаш я къаьнача Иерусалиме шоаш «хилара» цига дика общественни организацеши дIахьиттa иштта цхьайола министерствши, царна юкъе хьахьегама, юстицен полицен ираш а йолаш дIаяхийтарца чIоагIде. Израильски лидераша Тель-Авиверча тайп-тайпарча мехкий посольствашкеи консульствашкеи низ бу Иерусалиме уж дIахийта гIертар, хIьта из дарца шоай аннексионистски гIулакхаш «дерригача дунен тIа бакъдайта» гIерташ.

Смита иштта белгалду «нах баха ховшабара кампани» дIахьоц израильски администраце полицейски низаца Iарбаш сих йола дукхаме чакхетт хиланеш.

ВЬЕТНАМА ДЕМОКРАТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА. ТIема гIулакха гIерте ийчаеша летчик Вьетнама турпал Нгуен Ван Бай.

Л. Портера сурт.
ТАСС фотохроника.

Поэта колонка

ОСМИЕВ Хьамзат.

ДУВ

Нанас шиъ бер санна,
Со кхиавь са Даьхе!
Са ташаш мел долчех
Дув буъ-иха аз хьена.

Даим Iа йоакхо еш
Яхача къонилах,
Нанас, са сагетдеш,
Кlайлъча мlажарех.

Довстинаи фуй цо хоиш
Ыьхача вомарех,
Фусама весоача
Хьаьша-дал возалах.

Возачав оттача
Цу тухах-энсиллах,
Мессаза сийлакъча
Турпалий даналах

Дув буъ-иха аз хьена,
Хьамсара са Даьха,
Веллаяца хьа хамба
Дув буъ-иха аз хьена!

Замай таш хиннача
Курзча Баш-лоамах,
Лаамах духдувлача
Шийлача шовданех,
Бериатах дизаш
Йийкьеча вай аьттах,
Мерх йовцаш Ййинхача
Сийнача сигленах,
Хьаьнала къахьегаш
Яьиихача сийленах,
Хапкъашта юкъарча
Мерзача безамах
Дув буъ-иха аз хьена,
Хьамсара са Даьха,
Сай са ва, хьо ева
Дув буъ-иха аз хьена!

Сейх тийша Iа доннар
Хьа юкь-кlай лоаттаде
Дог чура дув буъ аз,
Сех сел вовь са Даьхе!

■

ПЛИЕВ Махьмад-Сайд

АМЕРИКАГА

Елха Америка, елха
Мадагтар мухь а
теке.
Фуд Iа,
тахан лехар,

Хьай Iоажал ца лехе?
Массагlнена
дьад Iа лазар?
Массагl вьккхаз
кlйрча?

Массагl веннав,
хьо топ кхийтта
Цlенча цlала ййпаl!
Бlаькийчарна а хьо
йlаьхай,

Миэъ хьа — Iаржа
Сарман,
Хестабйй Iа,
довзаш дальне,
Тlаккха бу Iа хlалак.

Къеча наха, хьо —
халбате,
Довцаш даа —
дукха.
Iа яз, хье и
кесiале.
Яха Iа, яха,
угIа!
Цlий Iа мехкаду
Вьетнаме,
Довлеш нетий, бераш.
Кхобаж хьай бераш а
вовде,
Бакъдар дувцар кхераш.
Джон, Роберт, Кинг,
США,
Уж хьа къонгкъ
бехий?
Алал, царна меттахь йиттар,
Алал, хьо хье
еий!

Сенна кхувз хьо
наькъа мелка?
Хьайна даькла Iа,
оарl,
Тоам ба хьегI
ер дуне къахха,
Зайча хьо,
хьа уж ахорч.
Хьайна лостол йоаие
цlог Iа,
Дунен ласто гlерташ
Хьай тийша болх
«Кlайча Цlагlар»
Укх дуненна
кхестош,
Бакъдар дукха ловчуш
...
Къувл Iа, тlаба ветташ
Хьажал! Доктор Спок а
вагlа
Хьа суде ка етташ.
Хlанз малаз хьа,
кхоана тола?
Алал! кьан я
ергlа!
Елха, елха.
Мухь а теке,
Капиталиl залтIа!

ХАОТТАМ

Тахан республике гlоллен Грозенен йовчан а йоапаш, хувналуш морхаш хургья, малбузехьара тlаьхха мух хьекхаргба, республике гlолла 21—26 градуси Грозне 23—25 градуси йlовхал хургья.

7—8 июле хувналуш морхаш хургья, цхьаццанахьа доапнача хоналакъ зогIа делхаргда, дикхувхъаргда, лагlо мух хьекхаргба, буйсашка 10—15 градуси денешка 17—22 градуси йlовхал хургья.

Метеостанци.

ИЛЛИ ОАЛ
АКАДЕМИЧЕСКИ ХОРО

1958 шера хьахиннай химикий культура Шагlара халкъа академически хора йоккха барт тайна коллектив. Ва хор вlашагlъеллар даим йола цун художественни кулгалхо а хормейстер а йола Екатерина Федоровна Сыщикова я — хоровой икие энтузиаст, бокхъала а баьлха организатор, хьакъала музыкант, педагог.

Цу хана химикий культура Шагlарча хоровой самодеятельноста юкъе дакъа лоаццаш веррига а 7—8 саг мара хилацар. Бокхъала а йола йоккха хор вlашагlтоха гlад а яха из гlулакх царайцар Екатерина Федоровнас шийга аьлча.

Эгара хьалхагlа химкомбинате яхар Екатерина Федоровна, цига цхьан комсомольски собране шеклаштта дийцар цо художественни самодеятельностах лаьца. Цо яхар хьаллаьцар комсомола комитета а месткома а.

Юххьанцарча репетице венар цхьа тхъаьх саг вар. Дlаболабалара хоржар довзаш дола Захарова «Бальцарча аренашка гlоала» яха илли. Кхаь оаза вартеш вlашагlа а теха, импровизированни хора илли доладелар. Хора доакъашхошка гlад а баха, белар даьлар: «Цхьа хlама хила а мег вай-м».

Репетицегара репетицега дегlаухар хор, дакъдора голаал. Хора репертуара юкъе яха доладелар 4, 6, 8 оаз йоагlа иллеш. Ха дlа ма йоло тайп-тейпара номераш дукхагlа йолаш а чулоацамга диалача дикагlа а хила дьлар выступленей программа, Хоре вlашагlйола вокальни студи.

Тlа-тlа дукхагlа еззала а къоабалъе дьлар хор. Республике гlолла дlа-са а ухаш, моттигашкарча цlейнка дакъа а дувеаш, отчетни концерташ уттаде аьлар иа.

Хlана цу коллективо иллеш доах города ерриччача театральни а пхьеча а площадкашка, культурай садаlарен паркашка. Цо, цкъа оттадаь ца Iеш, концерташ уттадаь шоаш шефал леладеча 15-ча шурий совхозе, кхычахьа.

1960 шера республикански художественни самодеятельностага хьажара юкъе дакъа лоацаш хилар хор, хlаьта цига II степена диплом а елар цунна. Цхьайакъда, бокхъала а йола йоккха толам баьлар цун 1961 шера художественни самодеятельностага хьожача хана: хоровой искусствана пропаганда яра гlулакха дика хlамаш карагlдувларах, иллеш дахара йоккха говзал йолаш хиларах республике эгара хьалха цунна лу халкъа хор яха сийлахьа цlи. Хlаьта хора кулгалхочоа — Екатерина Федоровна Сыщикована Нохч-Гlалгlай АССР заслуженни артиста цlи а лу. Хор дикала а дукхала а хьакъехьа вегlаухаш латт. Массе а предприятешкара нах юкъеух хора. Хlанз хора юкъе дlанйбу иллаицаш оаза, музыкальни даннеш миштай а хьеже эц.

50 совгlа саг из хора юкъе. Парех дукхагlбараш дукхача шерашка цу коллективе болаш хьабоагlа. Уж ба хора ветеранаш, духхьашха из вlашагlъеллараш: медсестра В. Сафонова, аппаратчица В. Чумачкова, слесарь Ю. Блинков, машинист Г. Зиновьев, дукха кхыбараш.

Ше вlашагlъеллача дена химикий культура Шен хоре 500 концерт оттадаьд Нохч-Гlалгlайчен къахьегамхошта.

Советски Iаьдала 50 шу дизара хетадаь тlеххьара, 7-гlа республикански художественни самодеятельностага хьажар долаш 1-ча степена диплом а Ерригсоюзни художественни самодеятельностага хьажара лауреата цlи а кхоачайор хора коллективана. Хора кулгалхочоаи доакъашхоштеи Сийлен грамоташ елар, дукхахьешта маьлера совгlаташ делар.

Творчески группа а я хора юкъе. Цо хаддаза керлача текстанца Iалашдьо коллектив. Творчески группина юкъе ба: И. Максименко, П. Зиновьев, В. Щепеткин, В. Чумачкова, З. Гладкова, К. Егорова.

Е. Ф. Сыщиковас кхебаьча цхьаболчарна вахара юкъера шоай моттиг кораьй, уж хоре дакъа доацаш хилар бахьан долаш. Музыкальни училище деша багlаш а из йистейодкхаш а ба хьалха хора доакъашхой хинна В. Колесников, Б. Воловодов, А. Медев.

Совдар алар хургдац нагахьа санна Е. Ф. Сыщиковай хора — вlашагlа цаьволсталу бlарчча цаl хилар аьлча. Итт шера чухьа, дукхаелача культурана пропаганда а еш, иллеш дахара халкъа культурана юкъе шоашкара довзгlа дакъа а лувцаш, цхьа ниъ ба цар хьор. Хоро а цун кулгалхочо а къонсам лоаттабу музыка шена хилийтара, из безаме, мукъ болаш хилийтара, миллионаш барий догаш гlоздоаха, къахьегама керда толамаш даха халкъа безам тlаухийта произведенеш хьаьра.

Ше карайца гlулакх дувцилга йоацаш дукхацеза, цо кхебераштa из доадолийта доь бокхъала а йола педагог—шига а Екатерина Федоровна Сыщикова.

В. ИВАНОВ,
Нохч-Гlалгlай облсовпрофа методсовета методист.

ЮРТАРА ЛОР

Даьнен наинех хала да шоай берах лор хургаз, инженер хургва, е кхывар хургва ха хlаьта а оал цар укхогl лор хургва, ер инженер ца хилча Iергваш. Цу тайпара къамаьл хазанза я къона лор Геева Iарбе Замини.

Грозненски района поликлиника керттерча лора заместителa Якубов Насардина Геева Заминех фу лор я аьнна аз шийга хьаттача аьлар:

— Аля хlама доацаш дика болх бу Заминас. Балха опыт йоккха еце а, кlоаргга уйла еш, лазарш дух тlа яла хоаш, дарба доагглача тайпара деш лор я Геева.

Деррига де мишта кхув хьогl укхан аллал дукха болх ба цо бер. Поликлинике цамогаш бола нах тlаэцарал совгlа больнице дажача берашка хьажа, царна дарба де деза. Цул совгlа из я хlанз керттерча педиатра метта. Тlаккха цун хила еза участковни медицински пункташка, цигарча лорашта консультацеш еле еза. Бахача наха юкъе медицински хьехам беш а боккха болх бу Заминас.

Со поликлинике волаш цамогаш бола нах тlаэцаш яр Геева. Ший къаьстта контингент я цо дарба дер. Лора лазара диагноз оттае аттагlа да цамогаш вола саг ший фу лаз хьаала хоаш хилча, царех бац Геевай пациенташ. Уж ба вай эгара хlамагlа бола гражданаш—бераш.

Кабинете хьаухйоал бер мархlа а довлаш кхалсар.

— Фу лаз бера? — хетт лоро.

Бер делчалга мара хlама хац нанна. Сикха берага хьож Замини Бера фу лаз, цучна малагlа лазар да хай, моллаш аьзна рецепт язъю.

—Бера кхераме хlама даьдац,— йоах цо бера наьнага. — Бокхе хьо хье я. Хьоча ца хоаш аьрга кlамаш йиай йиlчга, цудухьа че лла. Беро фу ю хьажа еза. Къаьстта кхераме я дахар ха берашта чем лазараш дукхагlа хула я ер.

Дега тоам хиле, баркал яхаш арийоал бера нана.

Из араьлча Геевас сога аьлар:

— Хlанз я кийслу, къаьстта чайнаха юкъе, берий унахцlеионта хьажа безача тайпара ца хьожаш бола новкой. Цхьабараш бераш мишта леладе цахоаш ба, цудухьа берашта дарба дезал совгlа цар иоашта хьехам ца белча цхьаннена тlехьа цоллагlъяр йолаш хьачуук кхалнах.

Тайп-тайпара да цар лорв гlахкухьа гlулакхаш. Цаl больнича листа ха йlаьхъайта елай, нож бера шурий кухнера кхача язбайта елай, кхоллагlъяр лорагара консультаця езаш я. Массанена а хьехам баца, безаме къамаьл де хоаш я Геева.

Бакъда сона яйра из эгlзахьа йиш йолча хана а.

— Со селхан лор волча хиннай, во хьона тlаьхьожаьй со. — дlакховдадир кьажт. Кьажт дийша а дийша, — фу хьал да берага?— хьаьттар Геевас.

— Бер дикагlа да. Корь яха лазар да цунна. Хьогара сайна больничи лист яккха езай со,—аьлар кхалсаго. — Со мара берага хьажа сег ван цlагlа. Селхан а балха ханнаяц со.

— Селхан хье балха ца хилара йоагlа больничи хье селхан хиннача лорагара ехаргья Iа, тахан теза аз язъергья.

Со дlа-юха яха йиш йолаш яц. Лораш вений цо. Хьона фу башха да селхан воаз, е тахан зеза больничи луш..

— Хьо сих ма ле. Со кхет Iо яхачох. Хьо мукъа ца хиларах а кхет. Хьоагl теша а теш, бакъда селхан хьо со йолча приеме чиина ца хилча, хьо бlаргайнве ца хилча мишта язъергья аз хьона больничин, бокъо мичай са, — дьаьна лоро аьлча я сатувш яар чуенар.

Дукха со детта дийзар Заминай, бакъда цхьа дош цунна халахетаргдолаш алаизар, из бокхьонца дlа а кхетаяь араялийтар.

Геевица къамаьл а даь со дlаераваьлча приемне баьгlача наха лаьча къамьлага ладийгlар аз.

— Бериl лор йиl укхаза?—аьнна хаьттар бер мархlа а довлеш хьачуяьннача цхьание

— Дьяра я, дукха дика е болаш-м, — дьаьо цхьан йоккхача саго. Из хиинасаре са йийй болIаг йоацаш хургьяр. Тхона фуд а ца хоаш геттара гlел а енна дlаьйнаяр, ер. Укхаина цехкашта воспалени хиина хиннай. Заминас молхаш а язъь дарба дир. Хlанз ер бlаргайча цунна йоазарг я яц. Дика тоенннай, хlама дика дуъ.

— Лор-и чlоагlа безаме саг я. Дукххьл лешаца, ший эздела, наха беча товнаца-м хьыра лу цо дарба.

Ишта дlа-са а эцаш къамьлаш хора приеме баьгlараша. Юххера а сай къамаьл хилча Заминета дlахайтар аз се цо лаьца иаде воалалга.

— Сохх лаьца мишта язду, е кхе а фуд со болх бе йолеенна а кlалла аз ца аьлча, Дукхача кхаия деза болх е беш, йоккха балха опыт а йолаш лораш ба, тхе, царех яза деза

Цун кlезига мара да кхийнадене а наха мах бу цун къахьегама. Фу хила йиш я сага унахцlено ярал доккхагlа!

Т. ТЕБОЕВ.

ШОАТТАДЕН ОАГIУВ

УКХ СУРТА ТIАРА ДАРАШ № 10 ЙОЛЧА БЕРИЙ БЕША-ЯСЛЕРА ВЕРАШ ДА. МИЧЧА ХАНА УКХАЗА ВАРАХ УКХ ТАЙПАРА ЦХЬАЦА ХIАМА ДЕШ ДОАХКАШ ХУЛ УЖ.

ВЕРАШТА БОАГIАШ ВОЛА КХЕТАМ БАЛАРА ШОАЙ ХЬИНАР КОДАШ ВОСПИТАТЕЛЬША. БЕРИЙ ЯХАР САКЪЕРДАМЕГIА ХИЛИЙТАРА МЕЛ ЭШАР ДУ ЦАР. ЦУДУХЬА ЦУ БЕША-ЯСЛЕРА ДЕША ДОДА БЕР ХОЗА ОАМАЛАШ ЙОЛАШИ ДИКА ДЕШАШИ ХУЛ. БАРКАЛ ОАЛ НОВ ПЕВЧЕВАС КУЛГАЛДЕЧА БЕША-ЯСЛЕ КОЛЛЕКТИВА БЕРИЙ ДАЛЬШЕИ НОАНОШЕИ МЕТТАЛ ЦАР ХЬЕХАРХОША А.

СУРТА ТIА: БЕРАШ IАЛАМА УГОЛОКЕ, ЗИЗАШ ТIАРА ДОМ ВIОЛОАККХАШИ АКВАРИУМ ЧУРЧА ЧIЪЪАРАШТА ДАЛ ХIАМА ЛУШИ ДОАХК УЖ.

И. Плиева сурт.

МУКЪАЧА ХАНА

Изобразительни искусствай музее хьайийллай Советски Iаьдала 50 шу дизара хетаньча Ерригроссийски художественни самодеятельноста хьажара лауреатийи дипломантийи Iалашмате сакъердаме выставка.

Хьажа баьхкараш цецбоах самодеятельни художиникий говзало. Вахарера керттердар бlаргаго, дукхача тайпаоа долча вай вахара Iалашмате дукха лелеши вlашагlтоха царна харо, цецбоах йоккхий, дукхача фигурех латта, дукхача планера произведенеш хьахдолла гlерташ уж хиларо.

Выставке хьокха оттабаь ба 130 совгlа живописни, графически, скульптурни болх.

Къаьстта белгалъаха дог доагlа аьшкатхьара М. А. Волкова тийсача аьшхах аь, дешархочо Воротилова «Верзах тессаналара» сурт гойташ дахчах аь скульптураш, колхозхочо Л. П. Демидова дахчан тlа дьа дотахаш, С. Г. Смирнова дахчан тlа дилла «Гаьн тlа яlача чайтонга» сурт.

Iалашмате сакъердаме хоа скульптура вай дахчах Черекй-Балкхарой АССР-арча электромонтера Х. М. Хацукова. «Къаькара колхозхой» яхаш я из скульптура.

Живописа выставкана юкъе йоккха моттиг дlалоац Волгоградски областерча тракториста А. Г. Агафонова. Цо хьадаьд Iалашмате сакъердаме «Паркашацардар чакхдьнлад» яха картина. Иштта тоpкаш тlаоааш да Камчаткерча рыбака Ф. А. Алексина «Океане», «Москвера болхло», «Фронтера хена письмо» яха картинаш а.

Художественни творчества тlа болх беш ба массе тайпарча професси бола вихалаш—инженераш, геологаш, преподавателаш, форда тlара капитанаш, болхлой, колхозхой. Шоаш мукъа болча хана цейлажаши натюрмортанш еххаш сакъердам бола пенсионераш а дукха ба.

Къаьстта белгалъяха дог доагlа выставка тlеххьара моттиг доацаш боацача вай мехкахой творчество.

Хьажа мел баьхкарий уйла тlаоо Нохч-Гlалгlайчен самодеятельни художиникий балхаш — трактариста А. А. Габарова йилла «Цесарки» яха натюрморт, дешархочуй В. Н. Хагирова «Йоккха саг» яха акварельни болх, «Лоамашта юкъе» яха хульбалхлечун Е. В. Королева болх.

Хийцаш ала йиш йолаш да, самодеятельни художникий Iалашмате дукха балхаш шоай кердалга, лем боаккхаш ваь хиларга композици вlаштlехьъаккхарга дилача, профессиональни художникий дукхача произведенеел ишашагlа ца хилар.

Цу выставка иштта теша ду коммунистически общество хьалъеча хана къахьегамхой искусствана дукхагlа тlаккхеш а самодеятельнии профессиональнии художникий творчествана юкъера юкъ тlа-тlа кlезаидуш а хилара.

Дукхача хьале цунна новкъостал ду салоlаш шу хи а долеш пхе дийнахьа болх беча кlирага бовлар бахьан долаш салоlа а мукъача пенешка шоашта дукхабеза болх бе — художественни творчество дегlаккхувла а къахьегамхой дукхагlа ха хиина хиларо.

Бlарчча хьаййнача выставка чlоагlа самукъадоаккх хьажа баьхкарий, цхьабакъда, цхьаькха да новкъа—вай республике цо 1968 шера 20 июле кхачаалца мара кхы дlахо ха йоаяккхарг цa хилар.

С. БРОДСКИЙ,
изобразительни искусствай музеи директор.

Пайдане хьехамаш

СОМИЙ ХИЙ

Витаминаш дукхагlа йоахкача сонех дахаха ногаду хий: Iаьржа смородина, облепиха, бешара баьца комараш, кlузилгаш, боалаш, антоновка, безовиика, титовка яхача сортех бола Iажаш, Iаьржа рябина.

Дика бола беза сомий комараш. Бокхха сом дахългаш а ден тез боалехи кхуча кагийча сомахи лаваш дlакхъоастату. Цу тайпара кийчбаь сом шолха диллача марлена юкъе бола.

Бокххача сир даьккхача аь чу дика цlеньаь кирпишш Iочу а йилле, кирпишк къайлаяккха цаl е цаlи дхи сантиметр эшаш хий чудотт.

Кирпиши тlа дlамагlа бола сир даьккха яй оттабу сомах даьна хий хьалувоа. Бокххагlча аь ногlар шортига сом юкъе боаллача марле тlа Iотlадула. Ногlарал боккхагlа хила деза марли. Хlана аьлча юха тlа а хьоалаль ногlара тlа доаллача колгах чаих а даьха шод бе беза марле гоалгех.

Пул тlехьагlа из ногlар беккхагlча аь тlа Iотlадула сом юкъе боалла марли дlамигача аь пхон тlа Iотlахкача 3—5 сантиметр эшаш хургдоаш. Хий дакхха киттa кийчъаь «саткаль» лаьгlе йоагача цlер тlа оттаю.

Бокххача аь турча хиво кlеж аьккхачул тlехьагlа, Iанаро беча ииагlа сомах хий Iодолалургга йиткъагача дlамарагlа температура сом йlайха хиларо цlев а дев.

30—45 минут ха еза сомий е комарий цхьан килограммах ишта хий доаккхаш хилча. Цу юкъе хьайоал цlенача, дукхха витаминаш йоахкача сомий хий 500—700 грамм.

Сомах даьккха дlайха хий кlеж а яккхийта цlеньаьча шушашка дотт. Уж цу сальсте дlамъовл ишта кlеж аьккхача хи чу кхесхаьеча гармешка, тlаккха кlув тlаботт. Шийлача моттиге лоаттае еза шушаш.

Сомий хий цо долчча тайпара мела а компотах, киселах, чаьх тетта а мегаргда, Сомий хих моллагlа тайпа а шун-саркъаш кийчде хагlап. Хlала аьлча дlайха даз хlама кийчлеча из икъедоккйташ хилча, пунцара дукхагlа йола витаминаш дlахьаст.

Хий хьалайтачул тlехьагlа юкебиса сом е комараш — барда гакирех хьалъоаетабу, нагахьа санна уж цунна зале, пул тlехьагlа кlоалйоахаргах чаих а баьккхе, цlена йилача фанера тlа Iотlабот литтъа чьхьор хургдоаш (цаl е цаlи пхи сантиметр. Тlаккха литтъа чьхьор хургдоаш цаl е гlаьхьаьча боарамe йоахъаьча хухоива чу. Цу тайпара йоккъаьнь «сомий лаваш» Iаl тайп-тайпара даз хlамаш кийчъяча хана юкъедахийта хила я: пунах и киселаш а, морсаш а, муссаш а.

«Сельская жизнь» яха газет № 148, 1968 шу.

■

ПОМИДОРАШ КХАЧИЙТАРА

Бешара помидорш сихагlа кхачийтара помидораш йоккха хиина яьнача хана кlотарга оалаш лаьттах доаххашехьа а теле а помитораш тlайоакха кlотарга хи лоле гlолла боаттa а бьа цунна юкъе 0,5 сантиметр сомаш доле цlогаш чуоттаде деза. Доаттlаш 6—8 сам хlахьа ю цизе. Ше бесса леста помидораш уж геттара кхачаргеа а хьежаш хьа а хьаз. Тlаккха кхачийта Iоккха мегаргда дика фо чухатаче цlагlа. Цу хана оттаца дикагlа йола температура — 20—25 градус йlовхал. 85 процентал тlаьгlа хила йиш яц фо. Пехкача отгрушка, яйча тlергах хьалъоххa мегаргда помидораш тlа а йоаххаш хьатийда хенаш е кхычеттоа бlарчча кlотарагаш а (оалаш урагlа а долаш). Мугlараш листе хилийта мегаргдац.

«Сельская жизнь» яха газета № 148. 1968 шу.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ГРОЗНЕ ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

6-ча ИЮЛЕ

В. И. Ленина цlерагlара майда

19 сахьат даьлча — Н. К. Крупская цlерагlча культура Дворца художественни самодеятельноста концерт.

С. М. Кирова цlерагlара салоlамаш культураи парк

20 сахьат даьлча—Зелени театре Иосиф Кобзона иллеш доах. 19 сахьат даьлча кинолекторе — «Нохч - Гlалгlайчене Iалмен культурен дегlаяр» яхача темах лекци- 14 сахьат даьлча — дешара павильоне «Нохч - Гlалгlайчен Iалам» яхача темах картинайи суртайи выставка.

«Красный молот» завода культура Цlа

12 сахьат даьлча — «Iилмен дын» яхача журнала обзор. 13 сахьати 30 минути яьлча «Социалистически паччахьалкхе хьалхара конституци» яхача темах лекци.

Н. К. Крупская цlерагlара культура Дворец

20 сахьат даьлча кинолекторе «Даьхен болата магистралаш» яхача темах фестиваль. 20 сахьат даьлча йоккхача зале Iаьржача форда флота Севастопольски театра «Цыгаи» яха спектакль.

Химикий культура Дворец

15 сахьат даьлча лекционни зале ВЛКСМ-а 50 шу дизара хетаьь кинофестиваль. 18 сахьат даьлча лекционни зале «В. И. Ленини Iалам лоралар» яхача темах лекци. 20 сахьат даьлча йоккхача зале — Iаьржача форда флота Севастопольски драматически театра «Дуэль» яха спектакль.

В. И. Ленина цlерагlара культура Дворец

19 сахьат даьлча Зелени театре — «Фестивальная планета» яхача темах беседа.

Пролетбата цlерагlара культура Цlа

17 сахьат даьлча «ДоттагlIен илли оал кагирхоша» яхача темах кинофестиваль хьаелл.

7-ча ИЮЛЕ

В. И. Ленина цlерагlара майда

19 сахьати 30 минути яьлча Нохч - Гlалгlай паччахьалкхен филармоне симфонически оркестра концерт.

С. М. Кирова цlерагlара парк

19 сахьат даьлча музыкальни эстраде — «Шоана дукхаеза стихаш» яха поэзе сайре.

Хлебокомбината клуб

18 сахьат даьлча «Общественни порядок лорагара долча закона общественноста лоархlам» яхача темах лекци.

И. К. Крупская цlерагlара культура Дворец

19 сахьат даьлча кинолекторе — «Планировани экономически стимулировани керлача систена фу деннад» яхача темах хаттарен жолен суре.

Химикий культура Дворец

18 сахьат даьлча лекционни зале — «Дунен халкъашта юкъерча хьалех» лекци. 20 сахьати 30 минути яьлча йоккхача зале — «Баку халхаювл, илли оал, еда» яха эстрадни ревю.

В. И. Ленина цlерагlара культура Дворец

19 сахьат даьлча Зелени театре — дунен халкъашта юкъерча хьалех лекци.

Пролетбата цlерагlара культура Цlа

18 сахьати 30 минути яьлча «Саг йоллара ахарен дезален хьакъехьара Советски керда законодательство» яхача темах лекци.

Стадионашкеи спортивни залашкеи

6-ча ИЮЛЕ

С. Орджоникидзе цlерагlара стадион

9 сахьат даьлча Заводской района производствени коллективай спартакиада. «Труд» спортобщества кубок яккхара футбольни ловзар.

«Динамо» стадион

10 сахьат даьлча «Красный молот» завод волейболистий ловзар.

«Спартак» спортзал

10 сахьат даьлча истола тlарча теннисах ловзар ловзар.

7-ча ИЮЛЕ

С. Орджоникидзе цlерагlара стадион

9 сахьат даьлча Ленински района физкультурни производственни коллективай ловзар.

«Динамо» стадион

10 сахьат даьлча «Красный молот» завода волейболистий ловзар. 17 сахьат даьлча «Динамо» «Урожай» спортивни обществай волейболистий ловзар.

«Локомотив» стадион

10 сахьати 30 минути яьлча машиниаькъа Грозненски отделене хьалхара моттиг яккхара физкультурни коллективай бе ловзача бургаш ловзар.

Ладувгlа, хьажа

6 июль

ТЕЛЕВИДЕНИ

16.00 — Берашта фильм. 16.55 — Дешархошта «Дьна хьакъхьа вола бакъдар» йиъ-лагlа передача. 16.15 — Ильичаца бола хар уже яха кинофестиваль «Хордам бола тlе» яха художественни фильм (хьалхара сери). 17.45 — Иштта мах бу юртa» яха документальни фильм. 18.00 — «Эфире а «Къонахъ» «Москва—София». 19.00 — Мехкаштта техникуме дехь». 19.20 — Дунен халкъашта юкъера обзорени. 19.40 — Киножурнал. 19.50 — Берашта шоана 20.00 — Кахирхой Дунен халкъашта юкъерча фестивалий лауреатий концерт. Софиера передача 20.30 — «Ха» информационни программа. 21.00 — «Аравьара дииэ. 22.00 — Передачай программа. 22.05 — Кинопутешественниий клуб.

7 июль

РАДИО

7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.20 — Объявленеш. 7.30 — Москва 8.20 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.30— «Шоана дукхаеза йиш». 9.00 — Москва. 15.15 — Передачай программа. 15.20 — «Къонабарий оазаш» яха литературни передача. 15.40 — «Халкъай барт болча дезаца» (эрсий меттала). 16.00 — Москва. 16.30 — «Литературни Нохч-Гlалгlайче» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 17.20 — «Къонах» (гlалгlай меттала). 17.30 — «Спортивни орбите» яха радиожурнал (эрсий меттала). 18.00 — Спортсменашта дола концерт. 18.30 — Нохч-Гlалгlай эшарий концерт. 19.00 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

11.35 — Передачай программа. 12.05 — «Балтийски форда кlиол» Германски демократически республикера передача. 13.00— «Вай Даьхен ела моттиг» Новгород. 13.30— Шоана, кхалнах. 14.00 — «Знание» Iалашхоаш йола программа. 14.30 — Советски Эскарен Флотен бlухошта. 15.00 — «Доттагlий юхь я вlашагlкхет». 15.35 — Берашта фильм 16.05 — «Къона ленинец». 16.40 — Ахбlаьшера тавралъаш: «1955-гlа шу». 17.30 — Поэзе пхе минут (гlалгlай меттала). 17.30 — «Ильичаца болхар уж» яха кинофестиваль. «Хордам бола тlе», яха художественни фильм. Шоллагlа сери. 18.45 — «Кхай тlа бовхкараштa» Концерт. 17.20 — Передачай программа. 17.30 — Краснознамени Iаьржача форда флота драматически театра гастролаш дlахьоалаче.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гlа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-96; редактора зам.—3-39-11; бехктовхама секретара—3-34-38; партийни вахарен, культурай, промышленностен отделий—3-42-30; юрта боахамен письмоЙи отделий—3-42-28.
АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.
«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революционе проспект, 7/84.
Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05139. Заказ № 2859.